

Jaarverslag 2022

**GELOOF
WERKT**

Colofon

Adresgegevens

Postbus 133
3970 AC DRIEBERGEN-RIJSENBURG
T: 0343 – 74 54 00
info@interserve.nl
www.interserve.nl

Bezoekadres

Landgoed Beukenhorst
Hoofdstraat 55
3971 KB DRIEBERGEN-RIJSENBURG

Kamer van Koophandel

Stichting Interserve Nederland is ingeschreven in het Handelsregister van de Kamer van Koophandel te Utrecht onder nummer 41126735.

Giften

NL94 INGB 0001 9423 05

Legaten

Om Interserve Nederland in uw wilsbeschikking te gedenken, dient u de volgende zin op te nemen: 'Ik legateer vrij van rechten aan Stichting Interserve Nederland te Driebergen-Rijsenburg een bedrag van € om te worden afgegeven drie maanden na mijn overlijden.'

Veiligheid

In verband met de veiligheid zijn sommige namen in dit jaarverslag gefingeerd.

Voorwoord

Na het voor Interserve Nederland toch wel veelbewogen jaar 2021, kwam de organisatie in 2022 in rustiger vaarwater. Meer stabiliteit in het kantoorteam en relatief nieuwe bestuursleden die ingewerkt raakten, maakten dat we weer vooruit konden kijken met hernieuwde energie voor de missie van Interserve en de visie voor de jaren die voor ons liggen.

In die missie stond 'Geloof werkt!' ook in 2022 weer centraal. Lees verderop het verhaal van Kai* die bij Marijke werkt, één van onze partners in Zuidoost-Azië: hoe zij haar geloof daadwerkelijk in actie zet. Wel eens van *compassievermoeidheid* gehoord? Lees Jaaps* verhaal over een bijzondere ontmoeting in zijn werk. Jaap en zijn vrouw zijn met hun drie jonge kinderen als Interservepartners werkzaam in Centraal-Azië. Jaap werkt daar als arts in onder andere een opleidingskliniek.

Werken in Azië en de Arabische wereld is niet alleen een opdracht ver weg. Door Team Nederland werden in 2022 cursussen en trainingen gegeven zoals 'Kom volg mij' en de 'Al Massira-cursus'. Op allerlei manieren worden verbindingen gemaakt met Azië en de Arabische wereld. Ver weg *en* dichtbij: gewoon in Amsterdam, Delfzijl en Utrecht. Het verhaal van Alya geeft een inkijkje in de waarde van Team Nederland.

Het bestuur pakte het meerjarenplan 'Visie 2030' weer op om zich te bezinnen op de toekomst van Interserve in een wereld die volop in verandering is. We zoeken Gods leiding en wil om vruchtbaar te zijn in dienst van Hem die de wereld op het oog heeft.

Eind 2022 stapte Henk Blom uit de voorzittersrol, maar gelukkig niet uit het bestuur. Zijn jarenlange ervaring binnen Interserve is enorm waardevol! Maarten van de Fliert en ondergetekende nemen het stokje in 2023 gezamenlijk van Henk over.

We danken u en jou hartelijk voor de betrokkenheid bij het werk van Interserve, voor het dragen van onze missie door gebed, giften en meeleven. We staan van harte open voor uw en jouw vragen, bemoedigingen en andere reacties naar aanleiding van dit jaarverslag.

Veel leesplezier!

Namens het bestuur van Interserve,

Inge Verhoef-Postma
voorzitter

* fictieve namen

Inhoudsopgave

Impact: Het verhaal van Kai* en Marijke	6
1. Doelstelling, visie en meerjarenbeleidsplan	8
1.1 Doel, visie, kernwaarden en benadering	8
1.2 Meerjarenbeleidsplan	8
2. Beleid en algemene informatie	10
2.1 Integriteitsbeleid.....	10
2.2 Beleid met betrekking tot reserves en fondsen	10
2.3 Fondsenwervingsbeleid	11
2.4 Financieel Administratieve Regeling (FAR)	11
2.5 Lidmaatschappen en samenwerkingsverbanden.....	12
2.6 Algemene informatie over de stichting.....	12
3. Governance	14
3.1 Bestuur en directie	14
3.2 Financiële commissie.....	18
4. Doelrealisatie	19
4.1 Meetbaarheid en toerekenbaarheid	19
4.2 Impact	20
Impact: Het verhaal van Aigul* en Jaap*	22
5. Financiën	27
5.1 Baten en Lasten.....	27
5.2 Reserves.....	28
5.3 Begroting 2023	28
5.4 Meerjarenbegroting	29
6. Communicatie.....	30
6.1 Communicator	30
6.2 Communicatiemiddelen	30
7. Kantooraspecten	33
7.1 Personeelszaken.....	33
7.2 Infrastructuur.....	33
7.3 Evenementen in 2022.....	33
8. Risicomanagement.....	34

9.	Vooruitblik	37
	Impact: Het verhaal van Alya	39
10.	Jaarrekening 2022	41
10.1	Balans per 31 december (na resultaatbestemming)	41
10.2	Staat van baten en lasten over 2022	42
10.3	Kasstroomoverzicht	44
10.4	Grondslagen van de financiële verslaglegging	45
10.5	Toelichting op de balans per 31 december 2022	50
10.6	Toelichting op de staat van baten en lasten over 2022	54
10.7	Toelichting op de uitvoeringskosten over 2022	59
11.	Controleverklaring	62
12.	Kantoorbegroting 2023	63

Impact: Het verhaal van Kai* en Marijke

** fictieve naam*

“Als lokale christenen mogen we onze hoop delen met onze burenen in nood.”

Marijke is sinds 2017 door Interserve uitgezonden als ergotherapeut in Zuidoost-Azië. Ze werkt met kinderen die een beperking hebben en voor wie vaak geen ruimte is in de samenleving. Ook traint Marijke lokale werkers als ergotherapeut, zodat de kinderen de hulp krijgen die ze nodig hebben. Haar schoonmaakster Kai deelt een bijzonder verhaal waarin zij en Marijke van betekenis konden zijn voor een gezin met een kindje met een beperking.

“Ik ben Kai en ben al een aantal jaar geleden christen geworden. Ons kerkje staat aan het einde van de straat waar ik woon. Ik ben de schoonmaakster van Marijke; zo geeft zij mij werk, waardoor ik inkomen heb, en we hebben ook veel persoonlijk contact.”

Zorgen

“Omdat mijn burenen een klein kindje hebben dat nog steeds niet kan praten en ook nog niet loopt, maakte ik mij daar zorgen over. Ik vermoedde dat het kindje een beperking had. In zulke situaties komt het in ons land vaak voor dat gezinnen een stuk land, een vervoersmiddel of zelfs hun huis verkopen om medische hulp op verschillende plekken uit te proberen, soms zelfs over de grens. Maar helaas zijn medicijnen of een operatie geen oplossing voor de meeste beperkingen en heeft het kind vaak andere hulp nodig.

Ik heb zelf in een soortgelijke situatie gezeten. Mijn zoon had een onbehandelbare hersentumor en ik heb me in de schulden gestoken om hem tóch proberen te laten behandelen. Dat was echter tevergeefs en mijn zoon is overleden. Ik ben door die behandelingen flink in de financiële problemen geraakt. Ik wilde mijn burenen behoeden voor hetzelfde probleem en met hen in gesprek gaan.”

“Een kind met een beperking is iets waar ouders zich vaak voor schamen”

“Omdat ik wist dat Marijke met kinderen werkt die een beperking hebben, vroeg ik haar of ze met me mee wilde gaan naar de burenen. Als ik haar als professional meenam, was het makkelijker om hun kindje en het probleem te bespreken. Een kind met een beperking is hier toch vaak iets waar ouders zich voor schamen en bovendien zou de interesse van mij alleen snel kunnen overkomen als bemoeizuchtig gedrag. Maar een professioneel iemand heeft hier veel aanzien en wat zo iemand zegt wordt ook gelijk gerespecteerd. Vandaar dat Marijke in deze situatie extra van waarde zou kunnen zijn.”

Bemoediging

"Vanwege wat ik met mijn zoon heb meegemaakt, wilde ik mijn burens vooral aanmoedigen om zich niet te richten op dure behandelingen ver weg, maar te kijken naar wat hun kindje wél kan leren en welke haalbare mogelijkheden er dichtbij huis zijn. Door Marijkes aanwezigheid stonden mijn burens ervoor open om hierover door te praten. Voor mij was dat ook een opening om te kunnen vertellen over de Here Jezus, die van alle kinderen houdt, ieder kind uitnodigt bij Hem te komen en zelfs benadrukt dat niemand dat mag verhinderen. En zo heb ik dat inderdaad toen kunnen doen! De ouders stonden er zelfs voor open dat Marijke en ik voor hun kindje baden, terwijl ze helemaal geen christen zijn."

Geloof in actie

Marijke vertelt: "Ik vind het geweldig dat Kai hiermee haar geloof concreet handen en voeten gaf – een echt voorbeeld van geloof in actie! Ze geeft om haar burens en wilde hen bemoedigen. Ik vond het een voorrecht daarbij te mogen zijn en haar ook te stimuleren zoiets te doen. Soms hebben mensen medicijnen, een arts of een operatie nodig. Maar bovenal hebben mensen hoop nodig. Ik wil graag meer lokale christenen ertoe aanzetten om de hoop die in hen is te delen met anderen in nood en armoede. Maar dat is lastig, omdat mensen zich snel overweldigd voelen door de nood van anderen en omdat ze het idee hebben dat ze niet vakkundig zijn en dus niets kunnen betekenen. Maar dat is echt niet waar: elke gelovige kan altijd over de Here Jezus vertellen en anderen bemoedigen en tot zegen zijn."

1. Doelstelling, visie en meerjarenbeleidsplan

Interserve Nederland is verbonden met de andere Interservekantoren door een gezamenlijke doelstelling, visie, kernwaarden en benadering. Deze worden beschreven in paragraaf 1.1. De invulling hiervan wordt geconcretiseerd middels een meerjarenbeleidsplan (paragraaf 1.2). Dat plan wordt beïnvloed door verwachte ontwikkelingen betreffende zending voor de langere termijn zoals beschreven in het Visie 2030-document. Een uitleg over de rationale van eerdere strategische ontwikkelingen is te vinden in het jaarverslag over 2021.

1.1 Doel, visie, kernwaarden en benadering

Ons doel: Het bekendmaken van Jezus Christus onder mensen uit Azië en de Arabische wereld.

Onze visie: Levens en gemeenschappen transformeren door een ontmoeting met Jezus Christus.

Onze kernwaarden: Afhankelijkheid van God, Gemeenschap (community), Integriteit, Eénheid in Christus, Partnerschap, Dienstbaarheid, Holistisch.

Benadering

In samenwerking met lokale gemeenschappen van volgelingen van Jezus participeert Interserve in de zending van God. Samen dienen wij de meest kansarmen in woord en daad door elk onderdeel van ons leven opdat zij Christus ontmoeten, Hem volgen en volheid van leven ervaren. Zo groeien wij samen als discipelen van Jezus. (Formulering op basis van het Interserve International "Pathways to Service statement en "Onze Strategie" in het Visie 2030-document.)

1.2 Meerjarenbeleidsplan

Het vorige meerjarenbeleidsplan betrof de periode 2019-2021 en bestond uit de hoofdelementen "het 'uitZENDbureau waar geloof werkt' als branding om Partners te werven en *Workaholy*, om innovatie te zoeken in zending en betrokkenheid van de achterban bij zending. In het jaarverslag over 2021 is uitgelegd waarom in 2021 de slogan "geloof werkt" is vastgehouden, maar afscheid is genomen van de branding als uitzendbureau. Vanwege COVID lag de ontwikkeling van *Workaholy* een aantal jaren stil. In 2022 is prioriteit gegeven aan de uitvoer van het bijsturingsdocument uit 2021 met de pijlers 'Internationaal', 'Nationaal' en 'Training christen-professionals'. Het ontbrak aan capaciteit – mede als gevolg van personele wisselingen – om het concept van *Workaholy* verder uit te werken.

In 2022 zijn voorbereidingen gemaakt voor de ontwikkeling van het meerjarenbeleidsplan 2023-2025 zoals een SWOT- en PESTLE-analyse. Ook was er op 12 december een bijeenkomst voor bestuursleden en kantoorstaf waarbij de achtergrond van het visiedocument 'Visie 2030' werd uitgelegd. Trends als groei van

het aantal christenen alsook beschikbaarheid van steeds beter opgeleide mensen in veel landen in de Global South, ontkerkelijking in het Westen, migratie van mensen uit Azië en Arabische Wereld naar Europa en veranderend draagvlak voor zending met een grotere rol voor missie dicht bij huis werden bevestigd. In 2022 was er echter ook een groeiend besef dat het Habitusconcept en bijbehorende terminologie, zoals vervat in het Visie 2030 document, lastig te bevatten is of eenduidig uit te leggen valt terwijl de onderliggende kerngedachten als getuigend leven en werken nog steeds omarmd blijven. Tijdens de bezinningsdag op 6 mei 2023 is daarom besloten om geen gebruik meer te maken van de Habitusterminologie en het Visie 2030 document daarmee aan te passen.

In april 2023 kwamen directeuren van de National Offices (uitzendende landen) bij elkaar. én van de meest significante strategische uitkomsten was een unanieme positie om het maken van volgelingen van de Here Jezus uit alle volken naar Matteüs 28 centraal te houden in de missiologie van Interserve. De erkenning van het belang van de globale kerk en haar rol in de uitvoer van bovengenoemde opdracht blijft hierbij gehandhaafd.

De meerjarenbegroting zoals opgenomen in het jaarverslag over 2021 ging uit van een jaartoeename van 15% aan inkomsten en een toename van kosten van 4%. De toename aan inkomsten werd over 2022 niet gerealiseerd. De oorlog in Oekraïne en hoge inflatie zijn hier waarschijnlijk mede debet aan. Ondanks inflatie is het gelukt om de begroting over 2023 lager te laten uitvallen dan de begroting over 2022.

Het uitwerken van een meerjarenbeleidsplan 2023-2025 waar bovengenoemde zaken in zijn meegenomen met daarbij een passende meerjarenbegroting kon in 2022 niet worden afgerond. Een hoofdreden voor vertraging van de ontwikkeling van het 2023-2025 meerjarenbeleidsplan is dat een aantal medewerkers kampen met langdurige ziekten en gerelateerd ziekteverzuim. Nu duidelijke standpunten zijn ingenomen m.b.t. bovengenoemde zaken, maakt dit het wel mogelijk om een meerjarenbeleidsplan 2023-2025 te ontwikkelen dat consistent is met ontwikkelingen binnen Interserve Internationaal en de langetermijnvisie van Interserve Nederland.

Activiteiten in 2022 werden in grote mate bepaald door het bijsturingsdocument van 2021, hetgeen de facto functioneerde als een meerjarenbeleidsplan met de pijlers 'Internationaal', 'Nationaal' en 'Training christen-professionals'. Weliswaar is veel werk verzet op tactisch niveau, maar zijn er geen noemenswaardige ontwikkelingen op strategisch niveau voor deze pijlers. Meer algemene informatie over deze drie pijlers is te vinden in het jaarverslag over 2021 terwijl activiteiten en impact in 2022 worden beschreven in paragraaf 4.2.

2. Beleid en algemene informatie

In dit hoofdstuk worden de belangrijkste beleidsaspecten met betrekking tot de bedrijfsvoering beschreven alsook veranderingen die in 2022 plaatsvonden met betrekking tot beleid. Ook komen belangrijke lidmaatschappen en samenwerkingsverbanden aan bod.

2.1 Integriteitsbeleid

Discipelschap staat bij Interserve hoog in het vaandel: in onze omgang met andere mensen stellen wij ons dienstbaar op en laten wij zien dat wij Jezus willen volgen in ons leven. Betrouwbaarheid, integriteit en respect zijn voor ons heel belangrijk. Als uitdrukking van deze waarden, ter voorkoming van incidenten en ter verduidelijking van verwachting en eventuele procedures kent Interserve een integriteitsbeleid. De stichting vraagt iedereen die bij de organisatie werkt – ook vrijwilligers – een gedragscode te onderschrijven. Een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) is verplicht voor mensen die met kwetsbare groepen werken.

Vertrouwenspersoon en meldpunt grensoverschrijdend gedrag

Op de website van Interserve (www.interserve.nl/vertrouwenspersoon) staat bovenstaande informatie ook vermeld. Mocht er sprake zijn van (seksueel) grensoverschrijdend gedrag, dan kunnen personen zich melden bij de vertrouwenspersoon. Interserve is sinds 2021 lid van SEM (Stichting Evangelisch Meldpunt). SEM kan benaderd worden in geval van machtsmisbruik op geestelijk, seksueel en financieel gebied. Deze stichting heeft een klachtencommissie en professionele vertrouwenspersonen bij wie een klacht gemeld kan worden en die advies kunnen geven over vervolgstappen.

In de Gedragscode wordt ook vermeld hoe er wordt gehandhaafd op naleving van de Gedragscode. De vertrouwenspersoon is de verantwoordelijke om te handhaven en informeert directie en/of bestuur indien er klachten zijn. Dit gebeurt – voor zover mogelijk – anoniem en onder begeleiding van SEM. In 2022 is er geen beroep gedaan op de vertrouwenspersoon. In het verslagjaar 2022 zijn geen kwesties gemeld omtrent grensoverschrijdend gedrag.

In 2022 is middels publicaties in uitingen aandacht gegeven aan de rol van de vertrouwenspersoon. Op 23 augustus is een workshop omtrent grensoverschrijdend gehouden voor kantoorstaf waar 8 stafleden aan hebben deelgenomen. Ook in 2023 zal aan staf en partners informatie worden verstrekt omtrent de rol van de vertrouwenspersoon.

2.2 Beleid met betrekking tot reserves en fondsen

Zoals gepland is het beleid rondom de continuïteitsreserve in 2022 herzien. De gestelde continuïteitsreserve bedraagt € 190.000. Dit is het bedrag waarmee wordt gewerkt in de begroting. De continuïteitsreserve wordt gevoed door het saldo van de

kantooexploitatie en wordt indien nodig aangevuld vanuit de solidariteitsreserve. De **minimum continuïteitsreserve** bedraagt momenteel € 165.000. De minimum continuïteitsreserve is de grens waarbij de organisatie wordt ontmanteld indien op enig moment minder werkelijke reserve voorhanden is. De reserve moet dan zorgdragen voor een geordende ontmanteling.

Het minimum is een afgerond bedrag dat minimaal 25% van de meest recent goedgekeurde jaarbegroting voor de werkorganisatie (kantooexploitatie) bedraagt en tevens minimaal gelijk is aan de onttrekking uit de reserve welke is vastgesteld voor meest recente jaarbegroting. Het minimumbedrag kan worden verhoogd indien daar aanleiding voor is vanuit de risicoanalyse. De **maximum continuïteitsreserve** bedraagt €750.000 en valt daarmee binnen de Richtlijn Financieel Beheer Goede Doelen van anderhalf maal de kosten van de werkorganisatie.

Solidariteitsreserve en kantooexploitatiereserve

De reserves bestaan verder uit een solidariteitsreserve en kantooexploitatiereserve. De solidariteitsreserve is primair bedoeld om individuele Partnerfondsen te ondersteunen, maar kan indien nodig ook gebruikt worden om de continuïteitsreserve aan te vullen. Naar verwachting zal de kantooexploitatiereserve in 2024 worden opgebruikt. De fondsen zijn allemaal bestemmingsfondsen waarin bestemde giften voor Partners of hun project worden geboekt. Het beleid voor Partnerfondsen is dat deze niet negatief mogen zijn. De thuisfrontcommissies van de Partners hebben een inspanningsverplichting om de fondsen te werven. In het kader van gezamenlijke fondsenwerving ondersteunt Interserve de thuisfrontcommissies bij deze taak.

Beleggingen

Interserve hanteert een strikt beleggingsbeleid waarin geen ruimte is voor risicovolle beleggingen. De gelden worden alleen belegd in spaarrekeningen, deposito's en Nederlandse staatsobligaties. Om het risico te spreiden worden deze beleggingen gedaan bij diverse banken. In 2022 waren er geen beleggingen.

2.3 Fondsenwervingsbeleid

Interserve Nederland hanteert een flexibel beleid ten aanzien van de kosten voor fondsenwerving. Het bestuur beslist jaarlijks over het te besteden budget op basis van plannen die door de directeur worden ingediend met input van de fondsenwerfer. Het ontwikkelen van nieuwe initiatieven wordt gestimuleerd. Interserve gebruikt social media, telemarketing, evenementen en direct mails voor het werven van fondsen. Indien deze bestemd zijn voor uitzendingen worden – waar mogelijk – eerst de gemaakte kosten afgetrokken.

2.4 Financieel Administratieve Regeling (FAR)

Het FAR-document omvat de financieel administratieve regelingen die van toepassing zijn op lange termijn uitzendingen. In 2022 is een revisie hiervan goedgekeurd door het bestuur. Een belangrijke wijziging is dat toelages nu ook kunnen worden verstrekt

aan kinderen die ouder zijn dan 18 jaar. Dat is conform de onderhoudsplicht voor kinderen tot 21 jaar. Daarnaast is er ook behoefte aan en de gangbare praktijk om in Nederland ook na het bereiken van de leeftijd van 21 jaar studerende kinderen financieel te ondersteunen. In 2023 zullen wijzigingen worden besproken met thuisfrontcommissies en zullen mogelijk ook verdere wijzigingen worden aangebracht. Voor een aantal categorieën uitzendingen zijn de bijdrages in de FAR 2023 aangepast. Gezien de hoge inflatie is de inflatiecorrectie voor de bijdrages verlaagd van 10% CPI-inflatie naar 8% voor 2023.

2.5 Lidmaatschappen en samenwerkingsverbanden

Interserve Nederland werkte in 2022 samen met de volgende organisaties:

- Als deelnemer van de **Nederlandse Zendingsraad** (NZR), het landelijk platform voor protestantse en oudkatholieke kerken en organisaties op het terrein van zending en evangelisatie. Dit lidmaatschap is per eind 2022 beëindigd omdat bij kantoorstaf de bandbreedte ontbrak voor significante inhoudelijke deelname alsook om kosten te reduceren.
- Als deelnemer van **MissieNederland**, een werkgemeenschap van missionaire organisaties en plaatselijke gemeenten.
- **Loving & Serving Muslims** is een gezamenlijk initiatief van Arab Vision, AWZ/Pioneers, CAMA, Evangelie & Moslims, Frontiers, Gave, Jeugd met een Opdracht, Navigators, NEM, OMF, Operatie Mobilisatie, People International, Trans World Radio, WEC, ZakBijbelBond en Interserve Nederland. Regelmatig worden activiteiten georganiseerd om christenen in Nederland te stimuleren om het Evangelie te delen met moslims.
- De **GZB** was in 2022 betrokken bij één uitzending.
- Deputaten Buitenlandse Zending en Deputaten Diaconaat van de Christelijk Gereformeerde Kerken (**CGK**) is indirect betrokken bij enkele uitzendingen.
- In samenwerking met **Verre Naasten** waren twee echtparen uitgezonden naar Noord-Afrika en Zuid-Azië. Eén daarvan is in 2022 terug gekeerd.
- Samen met Wycliffe, OMF en WEC organiseert Interserve **XPlore Mission**-evenementen waar geïnteresseerden zich kunnen informeren omtrent zending. In maart 2022 nam Interserve deel aan een XPlore Missionweekend en in oktober aan een XPlore Missiondag. In 2022 is het voorzitterschap voor XPlore Mission overgenomen door de Mobiliser van Interserve.

2.6 Algemene informatie over de stichting

Over Interserve

De stichting is opgericht op 10 juni 1971 als Stichting Bijbelse en Medische Zendingsgemeenschap (BMZG). Op 24 april 1991 werd de naam gewijzigd in Stichting Interserve Nederland. De stichting is statutair gevestigd te Zeist. Het kantoor is gevestigd te Driebergen-Rijsenburg. Interserve Nederland is een stichting naar Nederlands recht. Gegeven haar activiteiten wordt de stichting in beginsel niet

als ondernemer aangemerkt voor de vennootschapsbelasting. Ook is de stichting niet btw-plichtig.

Statuten

De statuten zijn in 2022 niet gewijzigd.

Instelling van algemeen nut (ANBI)

Interserve Nederland is een algemeen nut beogende instelling (ANBI), zoals bedoeld in artikel 32, eerste lid, onderdeel 3 van de Successiewet 1958. Op 30 januari 2008 is door de Belastingdienst aan Interserve de ANBI-status verleend. Na een routinecontrole in 2016 heeft de Belastingdienst bevestigd dat Interserve met recht de ANBI-status heeft. Hierdoor is een gift voor de gever aftrekbaar voor de inkomstenbelasting. Tevens zijn over ontvangen giften of nalatenschappen door de stichting geen schenking- of successierechten verschuldigd.

CBF-Erkend Goed Doel

Tot 2016 was Interserve gecertificeerd door Raad van Financiële Betrouwbaarheid. Sinds 2016 is de stichting een CBF-Erkend Goed Doel. Dit laat zien dat Interserve zich houdt aan de regels die gelden voor erkenning door het onafhankelijke Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF). Erkende goede doelen weten wat ze willen bereiken, hebben hun organisatie op orde en vertellen daar open en begrijpelijk over. Door het instellen van een onafhankelijk (financieel) onderzoek naar de besteding van de gelden van de aangesloten organisaties wordt de basis gelegd voor het verstrekken van een keurmerk van financiële betrouwbaarheid. Eens in de drie jaar toetst het CBF erkende goede doelen opnieuw. Er kunnen ook tussentijds controles plaatsvinden. In 2022 heeft een hertoetsing door CBF plaatsgevonden welke geleid heeft tot een positieve beoordeling.

3. Governance

Stichting Interserve Nederland is een zelfstandige stichting, maar werkt in federatief verband samen met Interserve International Fellowship (IIF) en de Interservekantoren en -teams in andere landen. De basis van de samenwerking is een Joint Ministry Agreement waarin onder andere een gemeenschappelijke visie, doelen en waarden beschreven worden.

IIF is geregistreerd in Engeland en Wales als een *charitable company*. De Trustees (bestuursleden) zijn verantwoordelijk voor het aanstellen van een International Director die indirect leiding geeft aan Interserveteams niet onder een zelfstandig kantoor vallen, zoals bij Interserve Nederland wel het geval is. Praktische ondersteuning betreffende logistiek en organisatie wordt verleend door het internationale Interservekantoor gevestigd in Kuala Lumpur (Maleisië). Ga voor meer informatie over Interserve International naar www.interserve.org.

3.1 Bestuur en directie

Het toezichthoudend orgaan van Stichting Interserve Nederland is het bestuur van de stichting. De éénhoofdige directie wordt gevormd door de directeur. Om een scheiding tussen de toezichthoudende en uitvoerende functie te bewaren functioneert het bestuur door consistent een 'bestuur op afstand' te blijven. Wel heeft de voorzitter van het bestuur regelmatig contact met de directeur. Het huidige model volstaat. Waar advisering gewenst is, zal specifiek advies worden ingewonnen of worden commissies in het leven geroepen. De inschatting is dat dit efficiënter is dan het creëren van een adviesraad.

Bestuursvergaderingen

In 2022 heeft het bestuur vier keer vergaderd. Voorafgaand aan elke bestuursvergadering, m.u.v. september, vond een vergadering van de Financiële Commissie plaats. Het bestuur kon tijdens bestuursvergaderingen gebruikmaken van de bevindingen van de Financiële Commissie.

Bestuursleden worden benoemd voor een periode van vier jaar en kunnen één keer worden herbenoemd. Indien door het reglementair aftreden van een bestuurslid de continuïteit van het bestuur in gevaar dreigt te komen, kan het bestuur bij uitzondering alsnog beslissen over te gaan tot herbenoeming. In de samenstelling van het bestuur wordt gestreefd naar complementaire bekwaamheden, diversiteit in kerkelijke achtergrond en een balans tussen vrouwelijke en mannelijke bestuursleden. Een uitzondering op de benoeming voor vier jaar is penningmeester Jaap Blom vanwege een initiële toezegging voor 1 jaar met mogelijkheid tot verlenging.

Bestuur

Per 31 december 2022 bestond het bestuur uit de volgende personen:

- **Henk Blom, voorzitter**
Veenendaal
- **Inge Verhoef-Postma, vice-voorzitter**
Wapenveld
- **Jaap Blom, penningmeester**
Hoorn (N-H)
Penningmeester Jaap Blom is geen familie van voorzitter Henk Blom.
- **Maarten van de Fliert, lid**
Harderwijk
- **Beppie Wessels, lid**
Veenendaal
- **Riana Schreuders, lid**
't Goy

Wisselingen in bestuursleden

Tirtsa Liefink heeft om persoonlijke redenen, na 3 jaar, in september 2022 haar rol als bestuurslid beëindigd.

Op 30 september 2022 beëindigde Anton van Asperen na 13 maanden zijn rol als penningmeester en bestuurslid en werd de rol van penningmeester overgenomen door Jaap Blom.

Conform de statuten is een bestuur van zeven personen vereist en daarmee was er eind 2022 één vacature.

Hoofd- en nevenfuncties van de bestuursleden

Henk Blom is gepensioneerd en heeft de volgende nevenfuncties:

- St. Water Development Consult - Penningmeester (augustus 2018 - heden)
- St. ICF Veenendaal Financiële administratie
- St. Tree of Life (voorheen Charity Hands) externe vertrouwenspersoon

Inge Verhoef-Postma is directeur van Stichting Arab Vision.

Jaap Blom is gepensioneerd en heeft de volgende nevenfuncties

- Voorzitter Stichting Bron van Levend Water (ANBI) sinds 1987
- Penningmeester Stichting Interkerk (ANBI) sinds 1996
- Directeur/eigenaar River Tree Management BV sinds 2007
- Eigenaar Jaap Blom ICT Management Consultancy sinds 2007
- Voorzitter Stichting Bridge to Better Future (ANBI) sinds 2019
- Penningmeester Stichting evangelische Bookshop de Oase sinds 2020

Maarten van de Fliert was tot 1 september 2022 werkzaam als Beleidsmedewerker Mensenrechten en Godsdienstvrijheid van de Eurofractie ChristenUnie in het Europees Parlement. Per 1 september 2022 is hij General Director van de European Christian Political Movement (ECPM). Daarnaast is hij voorzitter van de ChristenUnie-afdeling in Harderwijk.

Riana Schreuders is docent Cross Cultural Management aan de Hogeschool van Amsterdam.

Beppie Wessels is predikant van de Nederlands Gereformeerde Kerk de Havenkerk in de Schilderswijk in den Haag en heeft als nevenfunctie:

- Voorzitter van het bestuur van de stichting Intercultural Church Plants (ICP) Network.

Bestuurstaken

Het bestuur heeft als taak om op hoofdlijnen richting te geven en toezicht te houden op vijf inhoudelijke gebieden: doelstelling, besteding van de middelen, fondsenwerving, omgaan met vrijwilligers en het functioneren van de organisatie. Het bestuur bepaalt het beleid op strategisch niveau en stelt de financiële kaders vast. Het beleid en de begroting worden afgestemd op de statutair vastgelegde doelstelling.

Daarnaast ziet het bestuur toe op de aanpassingen en toepassingen van de richtlijnen en gedragscodes die Interserve hanteert:

- Child Protection Policy (een protocol dat door alle Interserve-entiteiten wordt erkend)
- Klachtenprocedure
- Richtlijn Jaarverslaggeving 650 voor fondsenwervende organisaties
- Beleid kosten en methoden fondsenwerving
- Interne richtlijnen en handleidingen
- Financieel-administratieve Regeling (voor Partners en TC's)
- Arbeidsvoorwaarden voor stafleden
- Integriteitsbeleid
- Handboek voor Thuisfrontcommissies
- Wegwijzer en het boekje 'Welkom thuis' voor Partners

Aan bestuurders en toezichthouders zijn geen bezoldigingen met inbegrip van pensioenlasten toegekend. Tevens zijn er geen leningen, voorschotten en garanties verstrekt aan bestuurders. Er geldt wel een reiskostenvergoeding voor vrijwilligers, waar in 2022 ook enige bestuursleden beperkt gebruik van hebben gemaakt.

Directie

In 2022 was de heer Jop Engelage als directeur verantwoordelijk voor de dagelijkse leiding van Interserve. De directeur is specifiek verantwoordelijk voor het leidinggeven aan en functioneren van het kantoorteam, het ontwikkelen en (laten) uitvoeren van beleid, fondsenwerving en PR, de samenwerking met zuster- en parapluorganisaties, de samenwerking en communicatie met Interserve Internationaal en het zorgdragen voor regelmatige evaluaties en rapportage aan het bestuur. De heer Engelage heeft geen nevenfuncties.

Bezoldiging directie

Het bestuur heeft het bezoldigingsbeleid, de hoogte van de directiebeloning en de hoogte van andere bezoldigingscomponenten vastgesteld. Het beleid wordt periodiek geactualiseerd. Bij de bepaling van het bezoldigingsbeleid en de vaststelling van de beloning volgt Stichting Interserve Nederland de Regeling beloning directeuren van goededoelenorganisaties (zie www.goededoelennederland.nl). De regeling geeft aan de hand van zwaartecriteria een maximumnorm voor het jaarinkomen. De weging van de situatie bij Stichting Interserve Nederland werd voorbereid door de directeur en

bevestigd door de voorzitter van het bestuur.

De BSD-score voor de éénhoofdige directie komt op 305 punten. Het gerelateerde maximumjaarinkomen per 1 juli 2022 is €83.539. De heer Engelage had een contract van 1 FTE met totale bezoldiging van €69,183. De bezoldiging bleef daarmee onder het maximum. Bezoldiging is inclusief het jaarinkomen, de belaste vergoedingen, de werkgeversbijdrage pensioen en de overige beloningen.

De belaste vergoedingen/bijtellingsen, de werkgeversbijdrage pensioen en de overige beloningen op termijn stonden bovendien in een redelijke verhouding tot het jaarinkomen. De hoogte en samenstelling van de bezoldiging worden in de jaarrekening vermeld in de toelichting op de staat van baten en lasten.

3.2 Financiële commissie

De financiële commissie is een adviserende commissie onder verantwoordelijkheid van het bestuur waarin de penningmeester, de directeur en de administrateur vaste leden zijn. De penningmeester zit de vergaderingen voor. In het verleden ontvingen alle penningmeesters van de thuisfrontcommissies een uitnodiging om de vergadering bij te wonen. Enerzijds werd geconstateerd dat veel penningmeesters geen gebruik maakten van de uitnodiging. Anderzijds was er behoefte aan een platform om financiële zaken te bespreken in kleinere kring. Daarom is in 2022 besloten om alleen de penningmeesters van TC's uit te nodigen die regelmatig deelnamen aan de vergaderingen van de financiële commissie en waar nodig deze uitnodigingen uit te breiden en/of gelegenheden te creëren voor overleg en uitleg. Gerelateerd aan de wisseling van de penningmeester heeft vooraf aan de bestuursvergadering van september geen vergadering van de financiële commissie plaatsgevonden.

De financiële commissie heeft de jaarrekening van 2021, financiële rapportages in 2022 en de begroting van 2023 besproken en adviezen geformuleerd aan het bestuur. Ook is een wijziging in het beleid voor de continuïteitsreserve besproken. Het beleggingsbeleid is niet besproken en blijft daarmee onveranderd, wat betekent dat er niet belegd kan worden in aandelen. Een aanbod door een bevriende organisatie voor deelname in een belegging is besproken en unaniem afgewezen.

4. Doelrealisatie

Zoals in het eerste hoofdstuk naar voren komt, betreft de doelstelling van Interserve 'Het bekendmaken van Jezus Christus onder mensen uit Azië en de Arabische wereld'. Interservers zetten zich met hart en ziel in met de visie dat levens en gemeenschappen transformeren door een ontmoeting met Jezus Christus. Als goede rentmeesters van de middelen die ons door giften zijn toevertrouwd, willen we antwoord geven op de vraag in welke mate Interserve Nederland de doelstelling bereikt en bijdraagt aan de visie. In voorgaande jaren is deze vraag beantwoord door verhalen van en over partners die de impact van hun werk illustreren en door inzicht te geven in het aantal uitgezonden partners. In 2021 is hierop verder gebouwd door een begin te maken met het identificeren van meetbare indicatoren per pijler of werkveld. Mede naar aanleiding van gesprekken met CBF medio 2022 is er communicatie geweest met de International Operations Director en een aantal andere Interservekantoren over het meten van impact. Door de aard van het werk, verscheidenheid in situaties en rollen en het feit dat Interservers vaak geplaatst zijn bij andere organisaties is het niet mogelijk om als internationale organisatie op uniforme wijze impact gekwantificeerd te meten.

4.1 Meetbaarheid en toerekenbaarheid

Voor het bepalen van de impact is het nodig om verandering te meten alsook in welke mate deze verandering het gevolg is van Interserve (toerekenbaarheid).

Om impact te bepalen in relatie tot de **doelstelling** zouden we dan moeten meten in welke mate Christus meer bekend is geworden onder mensen uit Azië en de Arabische wereld. Hieraan kleven echter ethische en praktische bezwaren. Hoewel we ons verheugen over mensen die Jezus leren kennen als hun Verlosser en Heer, moet dit altijd een volledig vrije beslissing zijn. We willen ook niet dat uitgezonden partners druk ervaren om te berichten over het aantal mensen in hun omgeving die een ontmoeting met Jezus hebben ervaren. Daar vragen we dus ook niet naar. De rol van Interservers is om getuigend te werken en te leven en daarin een "geur van Christus" te zijn. Interservers mogen 'planten en begieten', maar het is God die de geestelijke groei geeft die levens en gemeenschappen transformeert.

Ook de mate waarin levens en gemeenschappen transformeren is voor Interserve niet meetbaar. Deze transformatie kan weliswaar uitgedrukt worden in termen van de 17 *Sustainable Development Goals* en dus in theorie gemeten worden met bijbehorende indicatoren, echter gezien Interservers in zeer verschillende omstandigheden werken is dit praktisch niet uitvoerbaar.

Bovendien erkennen wij dat verandering van levens en gemeenschappen meestal het gevolg is van veel verschillende actoren, zodat zelfs indien de verandering gemeten zou kunnen worden, de vraag nog open is in welke mate deze verandering is toe te rekenen aan de invloed van Interserve.

Om bovenstaande redenen wordt de doelrealisatie gekwantificeerd met voornamelijk inputindicatoren zoals het aantal uitgezonden Interservers en geïllustreerd met impactverhalen die meer kwalitatief van aard zijn.

4.2 Impact

In dit deelhoofdstuk wordt per pijler aangegeven hoe Stichting Interserve Nederland de impact van de organisatie in beeld brengt. In de komende jaren zal de systematiek hiervoor worden gemonitord en mogelijk worden uitgebreid of verfijnd.

Impact in het buitenland

Het aantal uitgezonden partners blijft onze belangrijkste kwantitatieve indicator. We erkennen dat dit een proxy-indicator is, omdat het strikt genomen een inputindicator is en geen impactindicator

Uitgezonden partners buitenland

Tabel 1.1 geeft inzicht in het verloop van het aantal uitgezonden Long Trackers (uitgezonden periode > 24 maanden), On Trackers (uitgezonden periode van 4-24 maanden) en het aantal kandidaten in 2022. Kandidaten zijn personen die zijn aangenomen als Partner, maar zich nog verder voorbereiden of wachten op uitzending. Overeenkomsten die op 31 december eindigen worden nog vermeld als uitgezonden per 31 december en als teruggekeerd in het volgende jaar. In 2022 eindigden Partnerovereenkomsten van 2 gezinnen en 3 alleenstaanden en werd 1 nieuwe Partner uitgezonden. Als gevolg daalde het aantal uitgezonden Partners van 33 naar 27. De uitzending van 2 kandidaten is uitgesteld naar 2023 vanwege gezinsuitbreiding.

Uitgezonden partners in Nederland

Er waren geen veranderingen in het aantal Partners die werkzaam zijn in Nederland.

Uitgezonden On Trackers

De drie On Trackers die op 31 december 2021 waren uitgezonden keerden in 2022 allen terug. Eén van deze werd nieuw uitgezonden als Partner. Verder werd 1 nieuwe On Tracker uitgezonden, zodat eind 2022 1 On Tracker was uitgezonden. Per eind 2022 waren er 3 On Track-kandidaten. Deze zijn ten tijde van schrijven van het jaarverslag ook allen inmiddels uitgezonden.

Uitgezonden Returning Professionals

"In 2022 waren er 7 uitzendingen van Returning Professionals. Dit zijn meestal vrij korte uitzendingen van mensen die reeds eerder uitgezonden zijn geweest. Door de ervaring die zij al hebben opgedaan kunnen ze vaak ook in korte tijd al een belangrijke bijdrage leveren d.m.v. training, consultatie of andere diensten. Deze uitzendingen zijn niet opgenomen in tabel 1.1.

Soort werker/ uitzending	Uitgezonden per 31 dec 2021	Uitgezonden in 2022	Teruggekeerd in 2022	Uitgezonden per 31 december 2021	Kandidaten
Partner > 24 mnd buitenland	36	1	7	27	2
Partner > 24 mnd binnenland	7	0	0	7	
On Tracker >4 -24 mnd	3	1	3	1	3

tabel 1.1 Uitgezonden Interservers in 2022

Impact: Het verhaal van Aigul* en Jaap*

** fictieve namen*

“God gebruikt het werk in de kliniek om mensen te bereiken met zijn Woord.”

Jaap, zijn vrouw en hun drie jonge kinderen wonen al een aantal jaar in Centraal-Azië en zijn via Interserve uitgezonden om daar hun geloof aan het werk te zetten. Jaap werkt daar als arts in onder andere een opleidingskliniek. Hij vertelt over een waardevol gesprek met een collega.

“Geloof je in astrologie?” Aigul en ik hebben onze eerste patiënt gezien die op het spreekuur kwam met klachten van tintelingen en gevoelloosheid in de arm. Terwijl we wachten op de volgende patiënt, spreken we over wat dit kan veroorzaken. En dan stelt ze opeens die vraag: “Geloof je in astrologie?” Dat is heel bijzonder, omdat deze jonge huisarts in opleiding op dat moment aan het vasten is vanwege Ramadan. Het is namelijk voor moslims *haram* (onrein) om je bezig te houden met waarzeggen of toekomstvoorspellingen, want zij geloven dat alleen Allah weet wat de toekomst zal brengen. Haar vraag maakt me nieuwsgierig, dus ik vraag: “Wat bedoel je?” Dan deelt Aigul een verhaal over een vriendin van haar die naar een astrologe was gegaan omdat ze was vastgelopen in de geneeskunde-opleiding en geen idee had wat ze nu moest gaan doen. Ze had van die astrologe praktische adviezen gekregen om verder te gaan met de opleiding en vervolgens had zij dit ook Aigul aangeraden, omdat die ook aan het nadenken is over haar toekomst.

Compassievermoeidheid

Voor ik met dit verhaal verder ga, moet ik zeggen dat we af en toe behoorlijk moe zijn van het altijd klaar staan voor anderen en compassie tonen, en moe zijn van de hopeloosheid om ons heen. Ik las in een artikel dat dit ‘compassievermoeidheid’ wordt genoemd: de negatieve fysieke, emotionele en psychische gevolgen die het helpen van anderen bij je teweeg kan brengen. Terwijl juist het naast mensen staan datgene is wat wij willen doen: naast hen staan in het verlenen van gezondheidszorg, naast hen staan in het groeien in geloof. Maar soms zijn we zo moe van het aanhoren van al hun verhalen en vragen we ons af wat we nu eigenlijk kunnen verbeteren of bijdragen in de grote hopeloosheid om ons heen. Dan realiseer ik me echter opnieuw dat God ons geroepen heeft hier te ZIJN, niet om alle problemen op te lossen, maar om te getuigen van de Hoop die in ons is!

Ervaringen delen

Ik vraag Aigul of ze denkt dat een mens de toekomst kan voorspellen. Daar antwoordt ze ontkennend op. Ik zeg dat ik denk dat het kunnen voorspellen van de toekomst van

God kan komen of van satan of dat het gewoon onzin kan zijn die iemand verzint. Ik vertel haar dat ik astrologie niet nodig heb en dat ik me er verre van houd. Waarom? Omdat ik als volgeling van Jezus de antwoorden op levensvragen vind in zijn Woord. En dit mondt uit in een gesprek waarin ik kan delen hoe ik God duidelijk aan het werk zag in hoe mijn vrouw en ik elkaar leerden kennen en hoe ik concrete bevestigingen heb ervaren, variërend van mijn beroepskeuze tot de keuze om in Centraal-Azië te gaan werken en zo familie, vrienden en werk in Nederland achter te laten. Ik vertel haar dat het klopt wat er in Markus 10 staat over hoe zij die huis, familie of akkers verlaten hebben om Jezus' wil, honderdvoudig terugontvangen: wij hebben hier mensen ontmoet die nu als familie voor ons zijn. Ik gebruik Google Translate om Efeze 2:10 te vertalen in het Russisch. Op het moment dat ik het weer weg wil klikken, zegt ze: "Wacht even, mag ik daar een foto van maken?" Dan lezen we samen de gelijkenis over de talenten, waarop ze zegt: "Ik snap niet wat ik lees." Ik probeer dit uit te leggen en vervolgens praten we over wat werkelijk belangrijk is in het leven. Is dat echt dat je zoveel mogelijk geld verdient? En ik kan delen dat ik geloof dat Jezus voor mijn zonden gestorven is en dat ik me daarom geen zorgen hoeft te maken over het leven dat in de toekomst ligt. Ik daag haar uit om de *Injil* (het evangelie) te lezen. Ze vraagt me of ik geloof dat Jezus God is (een groot struikelblok voor moslims), waarop ik haar vraag of zij gelooft dat een mens zonder zonde kan zijn. Ik zeg haar dat er in de Koran bij de aankondiging van de geboorte van Jezus staat dat Hij heilig is.

Geleid door de Geest

Afbeelding ter illustratie

Jaap vertelt: "Na dit gesprek met Aigul was mijn compassievermoeidheid even helemaal weg. Wat kunnen we hier bijdragen? Nou, gewoon getuige van Hem zijn op de plek waar Hij ons stelt! Ik ben stil en verwonderd hoe God het werk in de kliniek gebruikt om mensen te bereiken met zijn Woord. Zo voelt het als de Geest je de woorden geeft om te spreken! Ik hoefde niet na te denken over wat ik moest zeggen, terwijl ik altijd het idee heb dat ik Bijbelteksten moeilijk kan onthouden. Vervuld met blijdschap liep ik die middag naar huis. God zij de eer!"

Impact in Nederland

Conform de opbouw van de drie pijlers betreft dit onderdeel de impact door Team Nederland en de Business as Mission Club.

Het aantal deelnemers van Team Nederland was stabiel met twaalf deelnemers, inclusief twee leden van het kantoorteam van Interserve Nederland. Inzet van alle deelnemers is parttime.

Zoals beschreven in hoofdstuk 1 bestaat de impact van Team Nederland uit twee categorieën:

1. In verbinding komen met mensen met een migratie achtergrond en het delen van het Evangelie van Jezus; door en via onder andere de volgende voorbeelden:

- **Vrouwen- en kinderwerk**

Een wekelijkse koffieochtend in Utrecht Overvecht, huisbezoek bij vrouwen door diverse teamleden, het begeleiden van gespreksgroepen voor vrouwen met traumatische ervaringen in Amsterdam (deels online) en kookworkshops in Amsterdam.

- **Sociaal/diaconaal werk met seculiere organisaties en kerken**

Dit doet Team Nederland via de volgende initiatieven:

- o Via partnerorganisatie Road of Hope in Amsterdam met verschillende projecten
- o Leidinggeven en betrokkenheid bij diverse Nederlands Arabische kerken: ICF Veenendaal, Dar al Amal Zeist, Oase Amersfoort.
- o Het deelnemen aan het Loving & Serving Moslims netwerk.
- o Meewerken aan het Bus of Joy project van Gave in Delfzijl.
- o Tijdelijke opvang in Amersfoort van vluchtelingen in huis bij een teamlid.

Leden van Team Nederland ondersteunen bovenstaande initiatieven, maar de initiatieven vallen niet onder de verantwoording van Interserve.

- **Nederlandse les**

In Amsterdam; zowel bij partnerorganisatie Road of Hope als bij Hart voor Osdorp. Daarnaast ook in Utrecht Overvecht in een taalcafé.

- **BAM-training en BAM businessincubatie**

Leiding geven aan Itzinya door een teamlid en coachen van migranten start ups door een aantal teamleden.

- **Al Massira-training**

Deze wordt gegeven in Veenendaal en bestaat uit een cursus van 13 lessen gericht op mensen uit een Islamitische achtergrond waarin zij kennis kunnen maken met Gods heilplan.

- 'Kom volg Mij'-trainingen en -groepen

De Kom volg Mij-cursus helpt mensen met een moslimachtergrond om te groeien in hun navolging van Christus. Deze cursus is in 2022 zes keer gegeven in 2022 en wordt ook gebruikt door teamleden van Team Nederland.

2. Bewustwording en faciliteren en verbinding zoeken met mensen met een migratieachtergrond door kerken en onder christenen om het evangelie met hen te delen:

- Cursussen en trainingen om het verbinding zoeken met mensen met een migratie achtergrond, om het evangelie met hen te delen, in Nederland onder de aandacht te brengen bij kerken.
- De trainingen van Itzinya en Kom Volg Mij-trainingen. Al Massira in Veenendaal. De vertaling van de cursus Joining the family is klaar en dit boek wordt binnenkort uitgegeven.
- Kandidaat-partners een stageplek bieden ter voorbereiding van hun uitzending.
- Itzinya wordt geleid door een oud Interserve partner en huidig lid van Team Nederland.
- Gebedsnetwerken stimuleren.
- We bidden maandelijks met en voor elkaar en de projecten en mensen waarbij we betrokken zijn.
- Voor het team zijn per jaar een aantal avonden waar dieper ingegaan wordt op een thema geleid door een expert of het bestuderen van boeken en artikelen.

Business as Mission Club

Op 30 maart 2022 werd een BAM Club-avond gehouden waar Gert-Jan van Delft vertelde hoe hij in zijn koffie gerelateerde business uiting geeft aan zijn christen-zijn door de gehele keten: een eerlijke beloning voor producenten, ecologisch verantwoorde productie en betrokkenheid met klanten waarbij zich ook gelegenheden voordoen om te getuigen van de hoop die in hem leeft. De tweede spreker deelde over ervaringen in Noord-Afrika.

Tijdens de BAM Club-avond van 19 oktober 2022 werd een christen-ondernemer geïnterviewd over zijn ervaringen met een sportgerelateerd bedrijf in Noord-Afrika en een andere ondernemer over zijn florerende Fair Trade-business in Zuidoost-Azië. Zakelijke, sociale, ecologisch en geestelijke aspecten kwamen hierbij aan bod.

In 2022 trad Tom Bouwman toe als lid van de commissie en werd het besluit genomen om naast ondernemers meer expliciet ook aspirant-BAM'ers uit te nodigen voor de BAM Club-avonden.

Impact via training christen-professionals

In 2022 werd een denktank samengesteld van 2 bestuursleden en de directeur om te onderzoeken wat de meest logische niche is voor Interserve om een bijdrage te leveren aan het trainen van christen-professionals en hoe dit vorm te geven. In de eerste helft van 2023 vonden een aantal bijeenkomsten plaats en werden een aantal mensen geïnterviewd.

5. Financiën

In dit hoofdstuk worden de belangrijkste financiële aspecten beschreven, zoals werkelijke baten en lasten ten opzichten van de begroting, ontwikkeling van reserves in 2022 en daarna op grond van de meerjarenbegroting.

5.1 Baten en Lasten

De som der baten bedroeg €1.242.836, waarvan €1.241.836 geworven baten, €206 voor de levering van diensten en €452 overige baten. Daarmee bleven baten 11,3% achter op de begroting en waren 15% minder dan in 2021. Meerdere organisaties zonder activiteiten gerelateerd aan de oorlog in Oekraïne meldden een terugloop in ontvangsten na het uitbreken van de oorlog. In combinatie met de hoge inflatie verklaart dit ten dele de lager dan verwachte baten.

De som der lasten was €1.380.142. Dit was 13% minder dan begroot en 2% minder dan in 2021. Dit wordt grotendeels verklaard doordat €76.960 minder dan begroot werd uitgegeven aan voorlichting en bewustwording en €129.646 minder aan langetermijnuitzendingen. De kosten voor beheer en administratie waren €85.555. Dit is 5% meer dan begroot en 17% meer dan in 2021. De stijging t.o.v. 2021 wordt met name veroorzaakt door de meer complete bezetting van het kantoorteam.

Wervingskosten baten waren €60.462 en daarmee 17% minder dan begroot en 7% meer dan in 2021. De lager dan begrote kosten houden verband met geplande activiteiten die in 2022 niet werden uitgevoerd. Zo werd bijvoorbeeld de geplande telemarketingactie uitgesteld tot 2023.

Van de lasten werd €1.234.125 (89%) procent besteed aan de doelstelling. Dit is boven de begrote norm van 85%: een mooi resultaat. Impliciet in het streven om minimaal 85% van de lasten te besteden aan de doelstelling en maximaal 15% van de lasten te besteden aan wervingskosten, beheer en administratie, hetgeen dus is gelukt in 2022.

Het saldo van de baten en lasten was -€140.467. Dit is €45.035 (25%) beter dan begroot.

De uitgaven kantoor- en algemene kosten waren €76.256 en daarmee 20% lager dan begroot en 3% lager dan in 2021. Dit wordt vooral verklaard doordat een aantal geplande dienstreizen niet plaatsvonden en minder gebruik werd gemaakt van consultants dan begroot.

Hoewel het resultaat zo'n 25% beter is dan verwacht, zijn de afnemende inkomsten vanuit algemene fondsenwerving alsook bestemmingsfondsen een punt van zorg. De aannames voor de vorige meerjarenbegroting waarbij inkomsten met 15% per jaar stijgen en uitgaven met 4% per jaar zijn in 2022 niet bevestigd. In september 2022 heeft de directeur 9 conceptmodellen voorgelegd waarbij het bestuur gekozen heeft

voor een "business as usual"-benadering waarbij tijd gegeven wordt om te zien of de investeringen die gedaan zijn resulteren in stijgende aantallen uitzendingen en inkomsten. In 2023 zal op grond van de resultaten over 2022 en andere beschikbare informatie besloten moeten worden of deze strategie wordt voortgezet of niet.

De meest noemenswaardige aspecten voor de verwerking van dit resultaat is dat €73.999 werd onttrokken aan langetermijnuitzendingen nadat vorig jaar €56.787 werd toegevoegd; €85.971 werd toegevoegd aan afgesloten partnerfondsen en €28.128 werd onttrokken aan projectondersteuning in het buitenland, terwijl geen verandering was begroot voor deze posten.

€48.404 werd onttrokken aan de continuïteitsreserve vs. €126.682 begroot en €9.980 werd onttrokken aan de solidariteitsreserve vs. €25.000 begroot. Conform de begroting werd € 60.000 onttrokken aan de kantoorexplotatiereserve.

5.2 Reserves

De continuïteitsreserve nam in 2022 af van €238.405 naar €190.000. Daarmee is deze conform het in 2022 gestelde bedrag en nog boven het nieuw bepaalde minimumbedrag van €165.000. Conform het in 2022 bepaalde beleid is de minimum continuïteitsreserve een afgerond bedrag van minimaal 25% van de meest recent goedgekeurde jaarbegroting voor de werkorganisatie (kantoorexplotatie). Tevens is het bedrag minimaal gelijk aan de onttrekking uit de reserve, welke is vastgesteld voor de meest recente jaarbegroting.

De criteria voor de solidariteitsreserve laten toe dat de continuïteitsreserve wordt aangevuld vanuit de solidariteitsreserve. €14.469 werd aangewend ten behoeve van de kantoorexplotatie en €4.488 werd toegevoegd vanuit afgesloten Partnerfondsen waardoor de solidariteitsreserve afnam van €430.206 naar €420.225.

Zoals begroot nam de kantoorexplotatiereserve in 2022 met €60.000 af: deze ging van €168.301 naar €108.301.

Het totaal van de continuïteitsreserve, solidariteitsreserve en kantoorexplotatiereserve nam af met €118.388 tot €718.526. Continuïteit is daarmee gewaarborgd aangezien de solidariteitsreserve, conform de criteria, gebruikt kan worden ter aanvulling van de continuïteitsreserve.

5.3 Begroting 2023

Interserve kenmerkt zich als een organisatie die hoogwaardige ondersteuning biedt tijdens voorbereiding, uitzending en terugkomst van uitgezonden Partners, On Trackers en Returning Professionals. De organisatie biedt ondersteuning op het vlak van voorbereidende cursussen, veerkrachtassessment, begeleiding (in de opzet) van een thuisfrontcommissie, member care, verwerking van giften en ondersteuning in communicatie. Om dit ook in de toekomst waar te kunnen maken en zaken als

communicatie en fondsenwerving uitgebreider op te kunnen pakken is de begroting voor 2023 gebaseerd op continuering van deze functies, ondanks tegenvallende inkomsten in 2022. Als gevolg daarvan zijn uitgaven in de begroting 2023 voor kantoorexplotatie €165.097 hoger dan de inkomsten. Dit is een bewuste keuze geweest met inschatting dat deze strategie de beste kansen biedt op financiële duurzaamheid en maximale impact. De begrote uitgaven voor kantoorexplotatie in 2023 zijn ondanks inflatie wel €28.208 lager dan in 2022. Deze besparing komt met name doordat taken van een vertrekkende medewerker zijn overgenomen door andere collega's.

5.4 Meerjarenbegroting

De meerjarenbegroting tot 2028 is gebaseerd op een aanname dat inkomsten toenemen met 10% per jaar t.o.v. de begroting 2023 en dat kosten toenemen met 4% per jaar. Onder deze aannames blijft de continuïteitsreserve boven het gestelde minimumbedrag van €190.000 is de continuïteit van de stichting over deze periode gewaarborgd. Onderliggende aannames zijn dat inspanningen op het gebied van mobiliseren en fondsenwerving van de afgelopen jaren, samen met eventuele nieuwe activiteiten hun vruchten af gaan werpen.

6. Communicatie

In dit hoofdstuk komen de verschillende communicatie-uitingen van Interserve Nederland aan bod. Interserve streeft ernaar om zo open en transparant mogelijk te communiceren met alle belanghebbenden en hierin te informeren alsook verantwoording af te leggen. Omdat veelal gewerkt wordt in landen waar christenen worden vervolgd is er altijd een afweging tussen openheid en voorzichtigheid.

6.1 Communicator

De rol van Communicator wordt bekleed door **Ruth Blankesteyn-Petri**. Zij trad per 1 september 2021 in dienst en heeft zich ook in 2022 gericht op het bijsturen en ontwikkelen van (nieuwe) communicatiemiddelen van Interserve Nederland.

6.2 Communicatiemiddelen

Promotiedrukwerk

In 2022 ontwikkelde Interserve verschillende informatieve flyers en folders om uit te delen tijdens evenementen, beurzen en oriëntatiegesprekken, waaronder:

- **Corporate brochure:** met informatie over Interserve, hoe een uitzendproces eruit ziet en welke opties er mogelijk zijn bij Interserve. Doelgroep: mensen die zich aan het oriënteren zijn op zending
- **Vacaturewand:** Meeneemkaartjes met vacatures en een QR-code naar de vacaturebank op interserve.nl. Doelgroep: mensen die met hun eigen beroep aan de slag willen in Gods Koninkrijk en openstaan voor een nieuwe baan.
- **Mobiliserflyer:** een flyer met de contactgegevens van onze Mobiliser en uitleg over wat hij voor je kan betekenen in je zoektocht. Doelgroep: mensen die een oriëntatiegesprek willen plannen.
- **Mentoring-for-Mission-flyer:** met informatie over dit programma binnen Interserve. Doelgroep: mensen die de zending in willen, maar nog niet goed weten hoe ze dit aan kunnen pakken.

Encounter

De bladformule van het relatiemagazine *shift*. is in 2022 vernieuwd. Gekozen is voor een bijgestuurde koers met in verhouding meer content over het werk van Interserve en de partners. Het blad is enigszins versoberd om kosten te drukken. Er is gekozen voor de nieuwe naam *Encounter* omdat 'ontmoeting' een centraal thema is bij Interserve. De eerste editie van *Encounter* kwam in maart 2023 uit.

Digitale nieuwsbrieven

In 2022 werd elke laatste donderdag van de maand een digitale nieuwsbrief gestuurd naar de achterban met als doel om zichtbaar te blijven en te informeren over evenementen en vacatures. In het voorwoord legt de directeur een link tussen het Evangelie en het werk van Interserve. Andere onderdelen van de nieuwsbrief zijn partnerverhalen, bid- en dankpunten en de oproep om financieel bij te dragen aan het werk van de Partners.

Samenwerking met andere organisaties

In 2022 werkte Interserve samen met Cvandaag (branded artikelen), Groot Nieuws Radio (radiospotje) en EO Metterdaad (tv-serie over een ziekenhuisproject in Nepal).

Social media

Op social media (Facebook, Instagram en Twitter) werden vacatures, aankomende evenementen en achtergrondinformatie over de werkwijze en -gebieden van Interserve onder de aandacht gebracht. Het doel is om in de toekomst meer te differentiëren in doelgroepen en platforms, zodat de content beter aansluit op de verschillende doelgroepen.

Website

Besloten werd dat de website gaat verhuizen naar een eerder ontwikkeld ontwerp waarbij meer ruimte is voor verhalen en blog- en nieuwsberichten. Op de huidige website zijn in 2022 wel veranderingen doorgevoerd in bepaalde verwoordingen en beeldgebruik, zodat de content beter aansluit op de bijgestuurde profileringsstrategie van Interserve.

Direct mailings (DM's)

Deze brieven worden gestuurd naar de achterban met als doel om fondsen te werven. In 2022 werden twee DM's gestuurd.

Communicatietraining Equipped 2 Go

In juli gaf de Communicator een communicatietraining als onderdeel van een voorbereidingstweedaagse voor een groep mensen die in voorbereiding waren op hun uitzending via Interserve. De training ging in op storytelling, het schrijven van nieuwsbrieven, veiligheid en verbindende factoren van het delen van je ervaringen op het zendingsveld. Op hun evaluatieformulieren gaven de deelnemers aan dat ze de training als nuttig hadden ervaren.

Nieuwsbrieven van Long Trackers en On Trackers

Deze worden verzonden door hun eigen thuisfrontcommissie.

Standwerk en het houden van presentaties tijdens conferenties, beurzen en in gemeenten van onze Partners

Dit werd in 2022 opgepakt door de nieuwe Mobiliser. Interserve had in 2022 een stand op onder andere de Pinksterconferentie van Opwekking, de HGJB-Kerstconferentie en

ook op diverse studentenmarkten. Promotiemateriaal werd soms uitgeleend aan partners die op verlof waren en een presentatie hielden in hun eigen kerk.

7. Kantooraspecten

In dit hoofdstuk komen relevante zaken rondom het Interservekantoor aan de orde.

7.1 Personeelszaken

Nadat in de tweede helft van 2021 de vacatures voor Communicator en Begeleider Uitzendingen werden ingevuld, trad Johan de Visser op 1 februari 2022 in dienst als Mobiliser en werd het team op 1 juni compleet toen Frans Boer begon als Fondsenwerver. In de tweede helft van 2022 werd bekend dat Coördinator Uitzending Eelkje Bikker na ruim 10 jaar dienst Interserve zou verlaten. Door te reorganiseren konden verantwoordelijkheden worden overgenomen zonder nieuwe staf aan te nemen. Ilja Walinga heeft de functie Coördinator Uitzending overgenomen.

7.2 Infrastructuur

De kantoorruimtes die na de verbouwing per oktober 2021 in gebruik zijn genomen, voldeden prima. Door gezamenlijk gebruik van verschillende faciliteiten werden kosten beperkt. In samenspraak met onze ICT-partner Tosch werden in 2022 wat kleine stapjes doorgevoerd om de ICT-veiligheid nog verder te verbeteren. Als gevolg van de inflatie over 2022 kregen we helaas te maken met een zeer significante huurverhoging per 1 januari 2023. Per 1 mei 2023 konden we echter één werkkamer overdragen aan een andere organisatie, waardoor de huurkosten met 40% verminderden.

7.3 Evenementen in 2022

Het eerste evenement in 2022 was het Nieuwjaarsgebed waarin wij samen Gods zegen vroegen voor 2022. Deze ontmoeting vond digitaal plaats. Na lange tijd kon weer een fysieke Ontdek Interserve-avond plaatsvinden op 7 juli alsook een fysieke ouderochtend op 11 juni. Bijeenkomsten (3) van de Financiële Commissie vonden allemaal digitaal plaats, terwijl de 4 bestuursvergaderingen fysiek plaatsvonden op kantoor. Op 9 april was er een bestuursdag waar het accent lag op strategie en zelfevaluatie. Op 12 december gaf Dirk Frans op het Interservekantoor een presentatie voor staf en bestuur over de achtergrond van het visiedocument Visie 2030.

Extern presenteerde Interserve zich o.a. met een stand tijdens Opwekking in mei en de HGJB Kerstconferentie in december. Ook was Interserve medeorganisator van het XPlore Mission-weekend en een XPlore Mission-dag. Een beperkt aantal mensen van bestuur en kantoor namen deel aan de Leadership Consultation die in september plaats vond in Albanië. Deze internationale ontmoeting vindt elke 4 jaar plaats en dient ter ondersteuning van besluitvorming in de internationale organisatie.

8. Risicomanagement

In dit hoofdstuk komen de belangrijkste risico's aan bod waar Interserve mee te maken heeft en hoe Interserve deze managet. In de beschrijving is gekozen voor een benadering waarbij per risico in beeld wordt gebracht hoe groot de kans is dat de situatie zich voordoet, hoe groot de waarschijnlijke impact is indien de situatie zich voordoet en hoe dit risico gemanaged wordt. Voor 'management' hanteert Interserve de volgende definitie: het minimaliseren van de kans dat een risico optreedt en het minimaliseren van eventuele effecten van het gevaar (mitigation). Deze definitie beoogt niet uitputtend te zijn en zal in volgende jaren mogelijk worden uitgebreid.

Risico	Kans	Impact	Management
<i>Partners zijn slachtoffer van onlusten, oorlog, of natuurrampen.</i>	Laag-middel	Hoog	Partners zijn deel van een lokaal Interserveteam, meestal met veel ervaring. Bij dreigende situaties of na een calamiteit is een Interserve International Security Advisor beschikbaar. Verantwoording voor het management van de situatie ligt bij Interserve International en/of een partnerorganisatie.
<i>Partners zijn overweldigd door de vereisten op de plaats van inzet.</i>	Middel	Middel-Hoog	Voor aanname wordt een veerkrachtassessment gedaan. Plaats van inzet en rol wordt nauwkeurig afgestemd tussen de partner, de lokale organisatie en Interserve Nederland. De uitzendbegeleiders onderhouden contact met de partner. Een Member Care Coördinator kan worden ingeschakeld op verzoek van de partner of uitzendbegeleider.
<i>Onvoldoende partners kunnen worden geplaatst waardoor kwalitatieve ondersteuning financieel niet duurzaam of verantwoord is.</i>	Middel	Hoog	- Intensieve communicatie tussen kantoorstaf en lokale plaatsing-coördinatoren zodat de vraagkant goed in beeld is. - Onderzoeken van additionele plaatsingsmogelijkheden bij nieuwe partners. - Vergroten van de naamsbekendheid van Interserve via advertenties, commercials, standwerk, promotiemateriaal en social media. - Nieuwe initiatieven door Mobiliser die begin 2022 in dienst is getreden. - Openheid om ook mensen vanuit andere landen in Europa uit te zenden via Interserve Nederland.

			- Uitbreiding van het werkgebied met uitzendingen in Europa. - Onderzoeken van additionele activiteiten die passen binnen de doelstelling en bijdragen aan de dekking van de algemene kosten.
<i>De huidige situatie, waarbij belastingaftrekbare giften worden ontvangen ter ondersteuning van uitgezonden partners die geen werknemers zijn, kan niet worden gehandhaafd.</i>	Laag	Hoog	- Recent ingewonnen input zal worden gewogen met nog in te winnen input van experts. Dat moet leiden tot een meer eenduidend en consistent spraakgebruik en model.
<i>Een nieuwe uitbraak van COVID-19 of andere ziekte leidt tot nieuwe lockdowns en beperkingen in uitzending.</i>	Middel	Hoog	Veiligheid van onze partners en het bereiken van de doelstelling van de stichting blijven centraal staan. Waar mogelijk en wenselijk zullen partners die op hun werkplek willen blijven hierin worden ondersteund zolang dit verantwoord is. Het advies van de securityadviseur zal zwaar meewegen in beslissingen over blijven vs terugkomen.
<i>Een negatief saldo in een partnerfonds.</i>	Hoog	Laag	De administrateur verstrekt regelmatige (het streven is maandelijks) rapportages aan thuisfrontcommissies, uitzendbegeleiders en de directeur zodat tijdig kan worden ingegrepen. Zodra een partnerfonds negatief is, nemen de uitzendbegeleiders contact op met de betreffende thuisfrontcommissie om te bespreken hoe het tekort kan worden opgelost. De te nemen maatregelen zijn benoemd in onze Financieel-administratieve Regeling (FAR). Daarnaast zet de fondsenwerver zich actief in om de partnerfondsen te versterken en de thuisfrontcommissies te adviseren. Dit gebeurt in het kader van het in 2015 ingevoerde beleid omtrent gezamenlijke fondsenwerving.
<i>Tegenvallende giften voor kantoorexplotatie.</i>	Middel	Middel	De trends in fondsenwerving geven aan dat het werven voor algemene middelen moeilijker en kostbaarder wordt. Met onder andere een magazine, duidelijke informatie op de website en de

			maandelijkse digitale nieuwsbrief communiceren we duidelijk wat de visie van Interserve is. In samenspel met de inzet van professionele fondsenwerving en nastreven van een toename van het aantal partners wordt gestreefd naar jaarlijkse toename in inkomsten.
<i>Claims naar bestuursleden m.b.t. de uitoefening van hun toezichthoudende rol.</i>	Laag	Hoog	Interserve streeft ernaar om "best practices" toe te passen en zich te houden aan de wetgeving. Jaarlijkse input van accountants gerelateerd aan de verklaring m.b.t. de jaarrekening helpt hierbij. Ook de erkenning door CBF is een indicatie dat Interserve de zaken op orde heeft. Verder is een verzekering voor bestuurlijke aansprakelijkheid afgesloten die juridische steun dekt in geval van een geschil en kosten van claims betreffende bestuurlijke aansprakelijkheid.
<i>Sterk stijgende exploitatiekosten.</i>	Middel	Laag	Kosten worden beheerst door een strak budget te hanteren dat goed gemonitord wordt via periodieke rapportages. Mocht er desondanks een tegenvaller zijn, dan kan een beroep worden gedaan op de continuïteitsreserve. De afgelopen jaren zijn de kosten steeds goed beheerst waarbij de werkelijke kosten lager waren dan begroot en het resultaat beter dan verwacht.
<i>Een conflict met een partner omtrent onze zorgplicht.</i>	Laag	Hoog	Een conflict kan resulteren in claims en in imagoschade met negatief effect op het werven van nieuwe partners en fondsen. Om dit te voorkomen en/of te beperken zijn er protocollen en interne regelingen (zoals de FAR) opgesteld met partners. Daarin zijn rollen en verantwoordelijkheden verduidelijkt en maatregelen staan vermeld indien risico's zich voordoen. We zijn dankbaar dat zich in recente jaren geen conflicten met partners hebben voorgedaan.

9. Vooruitblik

Halverwege 2022 was het kantoorteam weer compleet nadat sinds eind juni 2021 een nieuwe directeur en 4 nieuwe stafleden waren aangetrokken. Hoewel op grond van de jaarcijfers over 2021 werd erkend dat inkomsten en uitgaven weer in balans dienen te komen is in september 2022 door het bestuur besloten om voorlopig geen drastische besparende maatregelen door te voeren, maar tijd te geven zodat effecten van gedane investeringen zichtbaar worden.

Richting

In 2022 vonden geen belangrijke veranderingen in de strategische richting plaats. Interserve Nederland blijft gericht op de pijlers 'Internationaal', 'Nationaal' en het trainen van christen-professionals om ontmoetingen met Jezus mogelijk te maken. De pijler 'Internationaal' is vooral gericht op het uitzenden van mensen – via hun beroep – naar Azië en Arabische wereld. Daarnaast blijft Interserve zich inzetten voor migranten uit deze gebieden om ontmoetingen met Jezus mogelijk te maken. De richting voor Team Nederland is uiteengezet in het 'Wegwijzerdocument' en wordt geïllustreerd door de breedte van activiteiten die reeds plaatsvinden. De trainingen 'Come Follow Me' en 'Join the Family' blijven hier een belangrijke rol in spelen. Nu materialen voor 'Join the Family' bijna klaar zijn voor verspreiding zal gezocht worden deze zo breed mogelijk te verspreiden in samenwerking met Stichting Gave. Ook zal een oud-Partner hier parttime mee aan de gang gaan. Onderzocht wordt of het werk in Nederland kan worden uitgebreid met zakelijke activiteiten als kinderopvang en/of beroepstraining voor migranten. De derde pijler van 'Visie 2030' betreft het aanbieden van cross-culturele trainingen aan christen-professionals die werken onder mensen uit Azië en de Arabische wereld. De denktank die in de tweede helft van 2022 hiervoor is opgericht zal in 2023 ideeën verder uitwerken. Dit moet o.a. leiden tot een beslissing over het wel of niet ontwikkelen en aanbieden van dergelijke trainingen.

Habitusterminologie

In het Visie 2030-document staat het "Habitus"-concept zeer centraal. In de afgelopen jaren bleek het echter lastig om dit verder uit te werken en duidelijk en consistent uit te leggen. In mei 2023 heeft het bestuur daarom besloten om geen gebruik meer te maken van de Habitusterminologie, maar wel vast te houden aan bijbehorende kerngedachten. Dit wordt nu verwoord door te stellen dat Interserve zich inzet om werkers, ongeacht of ze in Nederland gaan werken of in het buitenland, te trainen in hoe ze kunnen getuigen door middel van hun hele levensstijl; zowel als individu als in een gemeenschap.

Uitkomst ontmoeting internationale directeuren

In april 2023 kwamen de directeuren van de vijftien internationale Interservekantoren bij elkaar in Cairo (Egypte). Een belangrijke uitkomst van deze bijeenkomst was dat de directeuren unaniem waren over dat het maken van discipelen onder alle volkeren centraal dient te staan in onze benadering. Lokalisatie van zending is logisch en

belangrijk. Het kan de uitvoer van genoemde opdracht ondersteunen, maar het centrale thema dient te blijven dat mensen uit alle volken een kans hebben op een ontmoeting met Jezus en zijn volgelingen worden.

Interne processen

In 2022 is veel tijd aandacht besteed aan een update van de Financieel Administratieve Regeling (FAR). In 2023 zal dit worden afgerond. In 2023 zal ook een fraudeprotocol worden ontwikkeld. De rol van de vertrouwenspersoon zal ook in dit jaar herhaald onder de aandacht worden gebracht in diverse uitingen. Ook zal een verandering van werken op een lokale server naar werken "in the cloud" middels Office 365 worden voorbereid en doorgevoerd.

Impact: Het verhaal van Alya

Dit verhaal is een ingekorte versie van een artikel uit de eerste editie van Encounter.

“Ik ben een bruggetje voor andere mensen, maar zij ook voor mij!”

Na 34 jaar in het buitenland te hebben gewoond en gewerkt, is Alya nu – als onderdeel van Team Nederland – van betekenis voor immigranten en vluchtelingen in haar eigen Amsterdamse wijk.

“Na mijn opleiding tot verloskundige in Schotland vertrok ik naar Zambia. Daar heb ik in het ziekenhuis waar ik werkte heel veel zelf moeten uitvogelen op medisch gebied. Dat was heel leerzaam. Het ziekenhuis waar ik werkte was verbonden aan een kerk. Ik voelde me daar erg thuis als hoofd van de verpleging, maar toch wist ik na tien jaar dat ik met dit werk moest stoppen. Ik had bij een collega gezien dat ze te lang door was gegaan met haar werk en wegging toen ze het niet meer aankon. Ik wilde zo’n situatie voorkomen en besloot daarom om weg te gaan op het moment dat ik nog goed functioneerde. Hoe moeilijk dat ook was!”

Eenzaam en op zoek

“Toen ik in 1986 terugkeerde naar Nederland, overviel me een gevoel van eenzaamheid. Mijn netwerk bestond uit één vriendin. Verder had ik ook geen kerk waar ik me thuis voelde. Twee jaar later, tijdens een bezoek aan een oud-collega die inmiddels in Bhoetan werkte via Interserve, was het alsof ik een stem hoorde. God sprak tegen me: ‘Je gaat weer terug overzee, maar niet meer in de traditionele zendingsziekenhuissetting waar je vandaan komt.’ Ik ging op zoek naar waar God me wel wilde hebben.”

In haar zoektocht gaat Alya langs bij allerlei verschillende zendingsorganisaties. Uiteindelijk wordt ze in 1991 via Interserve uitgezonden naar Tunesië. Later volgen uitzendperiodes naar Jemen en Noord-Irak.

Terug in Nederland

Mijn terugkeer naar Nederland was een bewuste keuze. Ik wilde graag als gepensioneerde in Amsterdam actief zijn onder Arabische vrouwen. Met behulp van de baptistenkerk in Amsterdam, die sinds 2004 mijn uitzendende kerk was, en de mogelijkheid om langdurig bij een vriendin te logeren kon ik weer gaan bouwen aan een netwerk in Nederland. Na anderhalf jaar vond ik een eigen flat in de multiculturele wijk Osdorp, waar ik sindsdien met veel plezier woon. Mijn flatje ervaar ik echt als een bijzonder geschenk van God.”

Marokkaans gezin

"Ik ben op verschillende manieren actief in mijn eigen wijk. Zo geef ik taallessen aan immigranten en kan ik op veel andere gebieden van betekenis zijn omdat ik Arabisch spreek. Op een gegeven moment werd ik gevraagd met een Marokkaanse zwangere vrouw mee te gaan naar haar medische controles, vanwege de taalbarrière. Toen ze me in dat gezin Arabisch hoorden spreken, klaarden hun gezichten helemaal op: dat is iemand die ons begrijpt! Voor het eerst sinds ze in Nederland waren hadden ze iemand met wie ze écht konden communiceren. Ik bezoek het gezin elke week. De moeder heeft last van gezondheidsproblemen en haar man kan niet lezen of schrijven. Hij heeft twee banen zodat hij zijn gezin kan onderhouden. Hun twee jonge kinderen zitten op de basisschool, maar hebben een behoorlijke taalachterstand. Vanwege de taalbarrière gaat er veel langs deze mensen heen. Ik help hen vooral in hun contacten met officiële instanties en de school. Maar ook wat andere dingen betreft probeer ik er voor hen te zijn."

Geloof

"De mensen met wie ik contact heb weten dat ik christen ben en vinden het prima als ik bid in hun bijzijn. Ik mag en wil mijn taallessen niet gebruiken om te evangeliseren. Ik deel dus geen christelijke lectuur uit en houd geen verkapte Bijbelstudies. Daar zijn andere gelegenheden voor. Maar ik grijp wel de mogelijkheid aan als ik iets kan vertellen, bijvoorbeeld door in de taallessen de christelijke feestdagen uit te leggen. Ik wil transparant en integer zijn: doen wat je zegt of belooft en er zijn als het nodig is. Ik merk geen weerstand tegen mijn geloof. Ik kan gewoon vertellen dat ik op zondag naar de kerk ben geweest."

Ingeburgerd

"Inmiddels voel ik me helemaal thuis waar ik nu ben. Ik heb een heel netwerk op weten te bouwen in Amsterdam. Grappig genoeg heb ik dat grotendeels opgebouwd omdat ik voor de immigranten die ik ontmoette en hielp allerlei mensen en instanties moest benaderen. Dus eigenlijk heeft het anderen helpen inburgeren me geholpen om zelf weer in Nederland in te burgeren. Immigranten en vluchtelingen voelen zich op hun gemak als ze merken dat ik met ze kan praten. Zo ben ik een bruggetje voor hen naar de maatschappij, maar tegelijkertijd zijn zij dat ook voor mij."

10. Jaarrekening 2022

10.1 Balans per 31 december (na resultaatbestemming)

Activa	2022		2021	
	€	€	€	€
Materiële vaste activa		26.568		38.588
Vorderingen en overlopende activa	79.460		62.808	
Liquide middelen	2.227.495		2.188.846	
		2.306.955		2.251.654
		2.333.523		2.290.242
Passiva	2022		2021	
	€	€	€	€
Reserves en fondsen				
Reserves				
Continuïteitsreserve		190.000		238.405
Solidariteitsreserve		420.225		430.208
Kantooexploitatie-reserve		108.301		168.301
Fondsen				
Bestemmingsfondsen		1.118.812		1.140.893
		1.837.338		1.977.807
Voorzieningen		98.588		126.116
Kortlopende schulden		397.596		186.319
		2.333.522		2.290.242

10.2 Staat van baten en lasten over 2022

	Werkelijk 2022 €	Begroot 2022 €	Werkelijk 2021 €
Baten			
Baten van particulieren	894.622	975.000	1.032.713
Baten van bedrijven	94.070	100.000	72.519
Baten van kerken	144.367	175.000	192.956
Baten van andere organisaties zonder winststreven	108.777	150.000	162.507
Som van de geworven baten	1.241.836	1.400.000	1.460.695
Baten als tegenprestatie voor de levering van diensten	206	0	0
Overige baten	452	1.500	3.889
Som der baten	1.242.494	1.401.500	1.464.584
Lasten			
Besteed aan doelstellingen			
Voorlichting en bewustwording	79.465	156.425	126.154
Lange termijn uitzendingen	927.099	1.056.745	959.372
Korte termijn uitzendingen	121.401	143.599	117.954
Team Nederland	19.616	22.180	19.893
Projectondersteuning binnen- en buitenland	86.544	50.594	49.586
	1.234.125	1.429.543	1.272.959
Wervingskosten baten	60.462	73.172	56.498

Beheer en administratie	85.555	81.467	73.166
Som der lasten	1.380.142	1.584.182	1.402.623
Saldo voor financiële baten en lasten	-137.647	-182.682	61.961
Saldo financiële baten en lasten	-2.820	-4.000	-2.767
Saldo van baten en lasten	-140.467	-186.682	59.194

Resultaatbestemming

Het resultaat is als volgt verwerkt:

	Werkelijk 2022	Begroot 2022	Werkelijk 2021
	€	€	€
<i>Toevoeging c.q. onttrekking aan:</i>			
Continuïteitsreserve	-48.405	-126.682	-54.975
Solidariteitsreserve	-9.980	-25.000	40.882
Kantooexploitatie reserve	-60.000	-60.000	-60.000
Afgesloten Partnerfondsen	85.971		36.291
Afgesloten On Track fondsen	-1.341		526
Opleidingsfonds Partners	-4.797		115
Lange termijn uitzendingen	-73.999		56.787
Korte termijn uitzendingen	213		8.079
Projectondersteuning buitenland	-28.129		31.489
	-140.467	-211.682	59.194

10.3 Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

	2022		2021	
	€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Bedrijfsresultaat		-140.467		59.194
Aanpassingen voor:				
Afschrijvingen	16.175		18.103	
Mutatie voorzieningen	-27.528		-20.537	
		-11.353		-2.434
Veranderingen in werkkapitaal				
Vorderingen	-16.652		33.130	
Kortlopende schulden	211.278		3.508	
		194.626		36.638
Kasstroom uit operationele activiteiten		42.806		93.398
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investerings in MVA	-4.155		-15.714	
Investerings in financiële vaste activa	0		0	
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		-4.155		-15.714
Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
Koersresultaat beleggingen en verkoop			0	
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		0		0
Netto kasstroom in 2022		38.651		77.684
Het verloop van de geldmiddelen is als volgt:				
Stand per 1 januari		2.188.846		2.111.162
Mutatie boekjaar		38.651		77.684
Stand per 31 december		2.227.497		2.188.846

10.4 Grondslagen van de financiële verslaglegging

De jaarrekening is opgemaakt conform Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties, zoals opgenomen in de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving.

De jaarrekening is opgesteld op basis van historische kosten. Activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij anders vermeld.

Vergelijkende cijfers

Teneinde een goede vergelijking mogelijk te maken met de cijfers van dit boekjaar zijn, waar nodig, de vergelijkende cijfers opnieuw gerubriceerd.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs verminderd met de op basis van de geschatte economische levensduur bepaalde afschrijvingen.

De afschrijvingen bedragen een vast percentage van de verkrijgingsprijs. Bij de berekening wordt uitgegaan van onderstaande percentages:

Bedrijfsmiddelen

Automatisering	16,67 % - 25%
Overige	20 %

Op investeringen in het boekjaar wordt naar tijdsgelang afgeschreven.

Geheel afgeschreven materiële vaste activa zijn niet in het overzicht materiële vaste activa opgenomen.

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Continuïteitsreserve

De minimale continuïteitsreserve heeft als doel een geordende ontmanteling van de organisatie mogelijk te maken, mocht dit nodig zijn.

In 2022 heeft het bestuur besloten dat de omvang van de continuïteitsreserve minimaal 25% van de meest recent goedgekeurde jaarbegroting dient te zijn. En tevens minimaal gelijk aan de onttrekking uit de reserve welke is vastgesteld voor de meest recente jaarbegroting. Voor 2023 is de minimale continuïteitsreserve afgerond bepaald tot 165.000 euro.

De "gestelde continuïteitsreserve" is het bedrag dat daadwerkelijk wordt gereserveerd en heeft een marge van zo'n 20% t.o.v. het minimum voor de continuïteitsreserve. Voor 2023 is dit bedrag bepaald op 190,000 Euro.

De continuïteitsreserve wordt gevoed door het saldo van de kantoorexplotatie tot bovenstaand bedrag. Ook kan deze, indien nodig, worden aangevuld vanuit de solidariteitsreserve.

Solidariteitsreserve

Het doel van de solidariteitsreserve is om individuele Partnerfondsen te steunen. De reserve wordt opgebouwd uit overschotten van Partnerfondsen. Partners die zijn uitgezonden geldt dat het saldo van het betreffende Partnerfonds hoger moet zijn dan 100% van het jaarbudget voordat een overschot wordt overgeboekt naar de solidariteitsreserve. Dit wordt bij de vernieuwing van de uitzendovereenkomst vastgesteld. Daarnaast worden dotaties uit het Afgesloten Partnerfonds in deze reserve geboekt. Het bestuur beslist jaarlijks welke Partnerfondsen worden gesteund vanuit deze reserve. Het resterende saldo van de kantoorexplotatie komt ten laste van de solidariteitsreserve.

Kantoorexplotatiereserve

Het bestuur heeft besloten om de kantoorexplotatiereserve te bestemmen voor extra personele capaciteit met het oog op de uitvoering van het strategisch communicatieplan 2019-2021.

Bestemmingsfondsen

Stichting Interserve Nederland ontvangt naast algemene giften ook bestemde giften. De aan het eind van het jaar nog niet bestede bestemde giften zijn opgenomen in een bestemmingsfonds. De bestemmingsfondsen zijn onderscheiden naar de te onderkennen doelstellingen. De stichting heeft de volgende doelstellingen gedefinieerd:

- *Langetermijnuitzendingen*

Interserve zendt Partners voor langere termijn uit naar het buitenland om daar, zo mogelijk in samenwerking met de lokale kerk, in hun beroep dienstbaar te zijn en te getuigen van de hoop die in hen is. Deze Partners worden ondersteund vanuit de eigen gemeente c.q. achterban.

Het fonds wordt gemuteerd op basis van werkelijke kosten en inkomsten. De werkelijke kosten in het boekjaar betreffen het in het boekjaar aan de partner betaalde bedrag in het kader van de uitzending.

Bij het vernieuwen van de uitzendovereenkomst wordt gekeken wat het saldo van het Partnerfonds is. Wanneer dit hoger is dan 100% van het jaarbudget wordt het meerdere in een Solidariteitsreserve geboekt. Het bestuur beslist

jaarlijks wat er uit de solidariteitsreserve besteed wordt.

- *Kortetermijnuitzendingen*

In het kader van het On Track programma zendt Interserve mensen uit voor een periode van 1 tot 24 maanden. Via haar internationale netwerk kan Interserve mensen plaatsen die gedurende korte tijd hun beroep in het kader van kerk en zending willen uitoefenen.

- *Afgesloten Partnerfondsen*

Nadat Partners zich na een uitzending weer definitief in Nederland vestigen blijft het fonds nog drie jaar beschikbaar voor een eventuele nieuwe uitzending. Daarna wordt het fonds opgeheven.

Een eventueel nadelig fondssaldo wordt bij terugkeer direct als verlies genomen.

- *Afgesloten On Track-fondsen*

Nadat On Trackers weer terug zijn in Nederland blijft het fonds beschikbaar voor een eventuele nieuwe uitzending.

- *Opleiding Partners*

Het fonds wordt jaarlijks gedoteerd vanuit het fonds Lange termijn uitzendingen. Het opgebouwde bedrag is bestemd voor de (bij)scholing en training van de Partners. Het fonds dient ertoe periodieke scholing en training van Partners mogelijk te maken. Bij geen gebruikmaking van het opgebouwde tegoed komt dit te vervallen aan het eigen (Partner)fonds.

- *Projectondersteuning buitenland*

Interserve ondersteunt projecten en (buitenlandse) personen die nauw verbonden zijn met de doelstelling van Interserve. Deze ondersteuning is vooral van financiële aard.

Voorzieningen

Het opgebouwde bedrag is bedoeld om Partner(s) bij definitieve terugkeer een bijdrage te geven in de vestigingskosten. De jaarlijkse wederinpassingspremie is afhankelijk van de gezinssamenstelling. De voorziening is opgenomen tegen de nominale waarde en heeft voornamelijk een duurzaam karakter.

Schulden op korte termijn

De schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs en hebben een looptijd korter dan een jaar.

Grondslagen van resultaatbepaling

De baten en lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen van waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Baten van particulieren, bedrijven en kerken

Donaties en giften van particulieren, bedrijven en kerken worden als bate verantwoord in het jaar dat ze ontvangen worden.

De opbrengsten uit hoofde van nalatenschappen zijn verantwoord in het boekjaar waarin de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. De omvang van opbrengsten uit hoofde van nalatenschappen kan betrouwbaar worden vastgesteld als, op grond van het stadium waarin de afhandeling van de nalatenschap zich bevindt, een betrouwbare schatting van de ontvangst kan worden gemaakt. Hiervan is in ieder geval sprake bij ontvangst van de akte van verdeling.

Baten van andere organisaties zonder winststreven

Donaties en giften van andere organisaties zonder winststreven worden als bate verantwoord in het jaar dat ze ontvangen worden, behalve als informatie bekend is dat ze op een andere periode betrekking hebben. Projecttoekenningen van andere organisaties zonder winststreven worden als bate verantwoord in het jaar dat de besteding plaatsvindt.

Overige baten

De overige baten worden opgenomen op het moment dat er een betrouwbare schatting van de opbrengst kan worden gemaakt.

Personeelskosten

De aan het pensioenfonds te betalen premie wordt als last in de staat van baten en lasten verantwoord en, voor zover de aan het pensioenfonds te betalen premie nog niet is voldaan, wordt deze als verplichting op de balans opgenomen. De stichting heeft geen verplichting tot het doen van aanvullende bijdragen in het geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het voldoen van toekomstig hogere premiebijdragen. Om deze reden worden de op een periode betrekking hebbende premiebijdragen in die periode ten laste van het resultaat gebracht.

Stichting Interserve Nederland heeft voor de medewerkers een pensioenregeling getroffen. Deze pensioenregeling is ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds Pensioenfonds Zorg en Welzijn (PFZW). De over het boekjaar verschuldigde premies zijn als kosten verantwoord. Voor per balansdatum nog niet betaalde premies wordt een reservering opgenomen. Aangezien deze verplichtingen kortlopend zijn, zijn deze gewaardeerd tegen de nominale waarde. De risico's van loonontwikkeling, prijsindexatie, beleggingsrendement op het fondsvermogen leiden mogelijk tot toekomstige aanpassingen in de jaarlijkse bijdragen aan het pensioenfonds. Deze risico's komen niet tot uitdrukking in een opgenomen voorziening. In geval van een

tekort bij het bedrijfstakpensioenfonds heeft de stichting geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen anders dan hogere toekomstige premies.

10.5 Toelichting op de balans per 31 december 2022

Staat van baten en lasten over 2022.

Activa

Materiële vaste activa	Automatisering	Overige	Totaal
	€	€	€
Aanschafwaarde per 1 januari 2022	74.410	1.647	76.057
Gecumuleerde afschrijvingen 1 januari 2022	-36.795	-674	-37.469
Boekwaarde per 1 januari 2022	37.615	973	38.588
Investeringen	1.015	3.140	4.155
Afschrijvingen	-15.218	-957	-16.175
Mutaties boekjaar	-14.203	2.183	-12.020
Aanschafwaarde per 31 december 2022	75.425	4.787	80.212
Gecumuleerde afschrijvingen	-52.013	-1.631	-53.644
Boekwaarde per 31 december 2022	23.412	3.156	26.568

Investeringen zijn besteed aan nieuwe laptop en fresbrewautomaat. De investeringen worden gebruikt voor de bedrijfsvoering.

Vorderingen en overlopende activa	2022	2021
	€	€
Vooruitbetaalde kosten Partners	18.717	18.701
Overige vooruitbetaalde kosten	16.080	16.366
Rekening courant Interserve Internationaal	13.434	16.324
Nog te ontvangen rente	209	0
Overige vorderingen	31.020	11.417
	79.460	62.808

Liquide middelen	2022	2021
	€	€
Kas	885	868
Lopende betaalrekening	75.249	289.093
Overige bankrekeningen	2.147.723	1.898.435
Banksaldi TC's	3.638	450
	2.227.495	2.188.845

De gelden zijn grotendeels ondergebracht in spaarrekeningen. Dit is conform het beleggingsbeleid om risicovolle beleggingen te voorkomen. De gemiddelde renteopbrengst van de gelden was iets negatief.

Passiva

Reserves en fondsen	2022	2021
	€	€
Continuïteitsreserve		
Saldo per 1 januari	238.405	293.380
Resultaatbestemming kantoorexplotatie	-108.405	-114.975
Resultaatbestemming uit verschillende fondsen	60.000	60.000
Saldo per 31 december	190.000	238.405
	2022	2021
	€	€
Solidariteitsreserve		
Saldo per 1 januari	430.206	389.326
Overschot van Bestemmingsfonds Lange termijn uitzendingen en Korte termijn uitzendingen	4.488	55.168
Bestedingen naar partnerfondsen	0	-14.286
Resultaatbestemming kantoorexplotatie	-14.469	0
Saldo per 31 december	420.225	430.208

Voor Partners die zijn uitgezonden geldt dat het saldo van het betreffende Partnerfonds hoger moet zijn dan 100% van het jaarbudget voordat een overschot wordt overgeboekt naar de solidariteitsreserve. Dit wordt bij de vernieuwing van de uitzendovereenkomst vastgesteld.

	2021	2020
	€	€
Kantoorexplotatiereserve		
Saldo per 1 januari	168.301	290.665
Bestedingen	-60.000	-60.000
Saldo per 31 december	108.301	168.301

Er is €60.000 besteed aan kantoorexplotatie.

	Saldo per 1 januari 2022	Baten	Bestedingen	Toevoeging/ Onttrekking	*	Saldo per 31 december 2022
	€	€	€	€		€
Bestemmings- fondsen						
Langetermijn- uitzendingen	905.402	912.657	920.139	-66.516	1	831.404
Kortetermijn- uitzendingen	27.508	69.229	50.611	-18.405	2	27.721
Afgesloten Partnerfondsen	78.393			85.971	3	164.364
Afgesloten On Track-fondsen	11.355			-1.341	4	10.014
Opleiding Partners	49.146			-4.797	5	44.349
Projectonder- steuning binnen- en buitenland	69.089	36.235	64.964	600	6	40.960
	1.140.893	1.018.121	1.035.714	-4.488		1.118.812

* Toelichting

- 1 Dit bedrag bestaat uit een overboeking van € 91.104 naar bestemmingsfonds Afgesloten Partnerfondsen, een overboeking van € 600 naar bestemmingsfonds projectondersteuning binnen- en buitenland, een overboeking van € 4.797 van het bestemmingsfonds Opleiding Partners en een overboeking van € 20.391 van bestemmingsfonds Kortetermijnuitzendingen.
- 2 Dit bedrag bestaat uit een overboeking van €. 374 naar het bestemmingsfonds Afgesloten On Track-fondsen, een overboeking van €. 20.391 naar bestemmingsfonds Langetermijnuitzendingen en een overboeking van €. 2.360 van bestemmingsfonds afgesloten partnerfondsen.
- 3 Dit bedrag bestaat uit een overboeking van € 2.773 naar de solidariteitsreserve, een overboeking van € 2.360 naar bestemmingsfonds Kortetermijnuitzendingen en een toevoeging van € 91.104 vanuit het bestemmingsfonds Langetermijnuitzendingen.
- 4 Dit bedrag bestaat uit een overboeking van € 1.715 naar de solidariteitsreserve en een overboeking van € 374 van bestemmingsfonds Kortetermijnuitzendingen.

- 5 Dit bedrag is het saldo van toevoegingen in het opleidingsfonds (€ 8.417) minus opleidingskosten (€ 9.024) minus afgesloten opleidingsfondsen (€ 4.190) van teruggekeerde Partners. Het saldo van € 4.797 is overgeboekt naar het bestemmingsfonds Langetermijnuitzendingen.
- 6 6) Dit bedrag bestaat uit een overboeking van €. 600 van bestemmingsfonds Langetermijnuitzendingen.

Voorzieningen	2022	2021
	€	€
Wederinpassingsvoorziening		
Saldo per 1 januari	126.116	146.653
Bij: Dotatie	13.980	15.240
Af: Uitkering	41.508	35.777
Saldo per 31 december	98.588	126.116
Kortlopende schulden	2022	2021
	€	€
Crediteuren	52.102	42.290
Schulden inzake pensioenen	4.263	491
Nog te betalen vakantiegeld en verlofuren	26.808	20.440
Schulden inzake belastingen	19.108	15.228
Interserve Internationaal	34.944	38.079
Nog te besteden projectbijdragen	181.153	0
Overige kortlopende schulden	79.218	69.792
Saldo per 31 december	397.596	186.320

Bij nog te besteden projectbijdragen is € 167.888 van E.O. Metterdaad voor project Maternity Expansion project Tansen en € 13.265 van St. Grace voor ondersteuning langetermijnpartners voor 2023.

Van de overige kortlopende schulden is € 44.217 voor kosten ten behoeve van diverse Partnerfondsen en € 35.001 voor overige kosten.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Stichting Interserve Nederland heeft een jaarlijkse verplichting van € 22.416 voor 2023 en € 20.091 voor 2024 aan Stichting SDG Beukenhorst voor de huur van het kantoor in Driebergen-Rijsenburg. Het huidige contract loopt tot en met 31 december 2024.

Interserve heeft uitzendovereenkomsten met de Partners afgesloten waarvan de verplichtingen voorwaardelijk zijn. Eén voorwaarde is dat de thuisfrontcommissie ervoor zorgt dat er voldoende inkomsten zijn. In de jaarrekening worden geen

verplichtingen opgenomen, maar worden de werkelijke kosten verantwoord voor het in het boekjaar betaalde bedrag.

10.6 Toelichting op de staat van baten en lasten over 2022

Kengetallen	Werkelijk 2022	Begroot 2022	Werkelijk 2021
Bestedingsratio t.o.v. baten	99%	100%	86%
Bestedingsratio t.o.v. lasten	89%	89%	89%
Totale besteding wervingskosten baten als % van de geworven baten	4,9%	5,2%	3,9%

Baten

Toelichting Baten naar bestemming	Werkelijk 2022	Begroot 2022	Werkelijk 2021
	€	€	€
Giften, donaties en schenkingen algemeen	223.715	262.500	252.319
Giften, donaties en schenkingen langetermijnnuitzendingen	912.657	1.000.000	1.097.722
Giften, donaties en schenkingen kortetermijnnuitzendingen	69.229	75.000	56.307
Giften, donaties en schenkingen Projectondersteuning binnen- en buitenland	36.235	40.000	54.348
	1.241.836	1.377.500	1.460.695

Toelichting Baten naar herkomst donateur

Baten van Particulieren	Werkelijk 2022	Begroot 2022	Werkelijk 2021
	€	€	€
Nalatenschappen	9.982	10.000	10.000
Giften van particulieren	884.640	965.000	1.022.713
	894.622	975.000	1.032.713
Baten van andere organisaties zonder winststreven			
Bijdragen GZB aan langetermijnnuitzendingen	10.000	10.000	10.000

Bijdragen Kerk in Actie aan langetermijnuitzendingen	2.500	2.500	7.500
Bijdragen Verre Naasten aan langetermijnuitzendingen	7.500	7.500	18.914
Bijdragen diverse stichtingen en fondsen	88.777	130.000	144.526
	108.777	150.000	180.940

Baten als tegenprestatie voor de levering van diensten
**Werkelijk
2022**
**Begroot
2022**
**Werkelijk
2021**

	€	€	€
Baten On Track-uitzendingen	6.643	24.750	7.880
Baten stilteretraites	500	0	0
Kosten On Track-uitzendingen	-6.643	-24.750	-7.880
Kosten stilteretraites	-294	0	0
	206	0	0

Overige baten
**Werkelijk
2022**
**Begroot
2022**
**Werkelijk
2021**

	€	€	€
Diverse opbrengsten	452	1.500	3.889

Lasten
Bestedingen aan de doelstelling
**Werkelijk
2022**
**Begroot
2022**
**Werkelijk
2021**

	€	€	€
Voorlichting en bewustwording	79.465	156.425	126.154
Langetermijnuitzendingen	927.099	1.056.745	959.372
Kortetermijnuitzendingen	121.401	143.599	117.954
Team Nederland	19.616		19.893
Projectondersteuning buitenland	86.544	50.594	49.586
	1.234.124	1.407.363	1.272.959

Voorlichting en bewustwording	Werkelijk 2022	Begroot 2022	Werkelijk 2021
	€	€	€
Magazine shift.	0	31.740	17.924
Publiciteitskosten	6.666	19.800	27.342
Kosten advertenties	5.935	7.803	2.310
Kosten evenementen en presentaties	5.195	10.709	1.029
Uitvoeringskosten	61.669	86.373	77.549
	79.465	156.425	126.155

Zie voor de toelichting op de uitvoeringskosten over 2022 paragraaf 10.7.

Langetermijnuitzendingen	Werkelijk 2022	Begroot 2022	Werkelijk 2021
	€	€	€
Persoonlijke uitkeringen	334.709	365.000	325.074
Verzekeringen	186.399	210.000	203.094
Overige voorzieningen	179.797	200.000	168.854
Begeleiding	15.302		
gastlandorganisaties		15.000	8.969
Publiciteitskosten TC's	10.357	10.000	9.268
Kosten Interserve	36.437		
Internationaal		33.000	32.765
Diverse kosten	7.572	20.000	28.376
Uitvoeringskosten	156.526	203.745	182.972
	927.099	1.056.745	959.372

Zie voor de toelichting op de uitvoeringskosten over 2022 paragraaf 10.7. Het saldo van de uitvoeringskosten volgens de verdeelstaat en de in rekening gebrachte begeleidingskosten komen ten laste van de kantoorexplotatie.

Stichting Interserve Nederland moet over de kosten van vorig boekjaar 2,3% afdragen aan Interserve Internationaal.

Kortetermijnnuitzendingen	Werkelijk 2022	Begroot 2022	Werkelijk 2021
	€	€	€
Kosten voor levensonderhoud	18.261	23.250	17.650
Overige kosten	25.707	34.185	22.959
Uitvoeringskosten	77.433	86.164	77.345
	121.401	143.599	117.954

Zie voor de toelichting op de uitvoeringskosten over 2022 paragraaf 10.7. Uitvoeringskosten gemaakt ten behoeve van de kortetermijnnuitzendingen komen ten laste van de kantoorexplotatie.

Team Nederland	Werkelijk 2022	Begroot 2022	Werkelijk 2021
	€	€	€
Uitvoeringskosten	19.616	22.180	19.893
	19.616	22.180	19.893

Zie voor de toelichting op de uitvoeringskosten over 2022 paragraaf 10.7.

Projectondersteuning buitenland	Werkelijk 2022	Begroot 2022	Werkelijk 2021
	€	€	€
Ondersteuning projecten	61.233	40.000	40.075
Uitvoeringskosten	25.311	10.594	9.511
	86.544	50.594	49.586

Zie voor de toelichting op de uitvoeringskosten over 2022 paragraaf 10.7. Voor projecten wordt een percentage van 5% in rekening gebracht voor de kantoorexplotatie.

Wervingskosten baten	Werkelijk 2022	Begroot 2021	Werkelijk 2020
	€	€	€
Magazine shift.		10.580	5.976
Direct mail	11.317	19.250	15.887
Telemarketing	0	6.976	5.725
Overige kosten fondsenwerving	0	5.000	754
Uitvoeringskosten	49.145	31.366	28.157
	60.462	73.172	56.498

Zie voor de toelichting op de uitvoeringskosten over 2022 paragraaf 10.7.

Kosten beheer en administratie	Werkelijk 2022	Begroot 2022	Werkelijk 2021
	€	€	€
Uitvoeringskosten	85.555	81.467	73.166
	85.555	81.467	73.166

Zie voor de toelichting op de uitvoeringskosten over 2022 paragraaf 10.7.

Saldo financiële baten en lasten	Werkelijk 2022	Begroot 2022	Werkelijk 2021
	€	€	€
Rente	-2.820	-4.000	-2.767
	-2.820	-4.000	-2.767

Bezoldigingen en financiële relaties bestuurders

Aan bestuurders zijn geen bezoldigingen met inbegrip van pensioenlasten toegekend. Tevens zijn geen leningen, voorschotten en garanties verstrekt aan bestuurders.

10.7 Toelichting op de uitvoeringskosten over 2022

Specificatie en verdeling van lasten naar bestemming

Bestemming	Doelstelling				Werving baten			Totaal		
	Voorlichting en bewustwording	Lange termijn uitzendingen	Korte termijn uitzendingen	Project-ondersteuning buitenland	Team Nederland	Fondsen-werving	Beheer en administratie	Werkelijk 2022	Begroot 2022	Werkelijk 2021
	€	€	€	€		€	€	€	€	€
Lasten										
Besteed aan doelstellingen										
Kosten uitzendingen	0	760.216	43.968	61.233	0	0	0	865.417	950.435	847.817
Publiciteit en communicatie	17.796	10.357	0	0	0	11.317	0	39.470	121.858	86.215
Totaal eigen bestedingen	17.796	770.573	43.968	61.233	0	11.317	0	904.887	1.072.293	934.032
Uitvoeringskosten										
Personeelskosten	44.573	114.747	57.895	20.050	14.918	36.928	65.157	354.268	380.327	348.749
Afschrijvingskosten	2.678	5.717	2.333	467	238	2.806	1.936	16.175	17.000	18.103
Huisvestingskosten	5.138	12.168	5.150	619	1.353	1.721	4.893	31.042	31.721	25.485
Kantoor- en algemene kosten	9.281	23.894	12.055	4.175	3.106	7.690	13.568	73.769	92.841	76.256
Totaal uitvoeringskosten	61.670	156.526	77.433	25.311	19.615	49.145	85.554	475.254	521.889	468.593
Eindtotaal	79.466	927.099	121.401	86.544	19.615	60.462	85.554	1.380.141	1.594.182	1.402.625

Bij de verdeling van de uitvoeringskosten over de doelstelling hanteert Interserve de volgende uitgangspunten:

- Personeelskosten zijn berekend op basis geschatte tijdsbesteding per kostenplaats zoals gebruikt in bovenstaand overzicht.
- Op basis van aantal FTE's wordt een verdeelsleutel berekend die wordt gebruikt voor toekenning van huisvesting-, kantoor- en algemene kosten.
- Afschrijvingskosten per kostenplaats worden berekend door aan de afschrijvingskosten per item of groep een allocatiepercentage toe te kennen voor elke kostenplaats waarbij het totaal 100% bedraagt.

Personeelskosten	Werkelijk 2022	Begroot 2022	Werkelijk 2021
	€	€	€
Salarissen	230.146	246.600	207.144
Extern personeel	15.143	7.381	12.921
Vakantiegeld en vakantiedagen	16.868	18.135	31.566
Premie sociale verzekeringen	42.586	40.148	44.892
Pensioenpremie	25.512	37.825	25.561
Reiskosten woon-werkverkeer + thuiswerkvergoeding	9.635	11.846	6.214
Cursuskosten	1.026	5.895	1.833
Diverse personeelskosten	13.352	13.497	18.618
	354.268	380.327	348.749

Het aantal fte's bedroeg 5,02 fte.

De bezoldiging van de directeur, Dhr. J. Engelage, met een onbepaald contract (1 fte, 38 uur) van juli t/m december 2021 is als volgt:

	2022	2021
	€	€
Brutosalaris	53.304	26.401
Vakantiegeld	3.828	0
Eindejaarsuitkering	2.166	0
Pensioenlasten	7.206	3.512
Overige uitbetalingen	2.679	2.229
	69.183	32.142

Zie toelichting in het directieverslag.

Afschrijvingen	Werkelijk 2022	Begroot 2022	Werkelijk 2021
	€	€	€
Bedrijfsmiddelen	16.175	17.000	18.103
	16.175	17.000	18.103

Zie voor de afschrijvingen de toelichting op de balans per 31 december 2022 onder 'Materiële vaste activa'.

Huisvestingskosten	Werkelijk 2022	Begroot 2022	Werkelijk 2021
	€	€	€

Huur en servicekosten	27.036	27.037	20.255
Diversen	4.007	4.684	5.230
	31.043	31.721	25.485

Kantoor- en algemene kosten	Werkelijk 2022	Begroot 2022	Werkelijk 2021
	€	€	€
Administratie- en advieskosten	21.523	23.900	18.371
Onderhoud hard- en software	25.555	24.200	31.650
Contributies en abonnementen	8.983	10.131	10.040
Dienstreizen staf	3.746	11.608	1.478
Kantoorkosten	3.987	4.680	4.448
Diversen	9.975	18.322	10.269
	73.769	92.841	76.256

Administratiekosten betreffen kosten voor accountantcontrole, advies en loonadministratie.

Onderhoud hard- en software betreft vooral jaarabonnementen van in gebruik zijnde softwarepakketten.

Contributies zijn betaald aan o.a. NZR, MissieNederland en CBF.

Dienstreizen staf betreft zakelijke reizen in zowel binnen- als buitenland.

Vastgesteld door het bestuur op 12 juni 2023 te Driebergen-Rijsenburg:

Dhr. H.J. Blom

Dhr. J.J. Blom

Mw. R. Schreuders-van den Bergh

Mw. I. Verhoef-Postma

Dhr. M.J. van de Fliert

Mw. E.J. Wessels-Schuurman

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van Stichting Interserve

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2022

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2022 van Stichting Interserve te gemeente Utrechtse Heuvelrug (Driebergen-Rijssenburg) gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Interserve op 31 december 2022 en van het resultaat over 2022 in overeenstemming met Richtlijn voor de jaarverslaggeving 650 'Fondsenwervende organisaties'.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2022;
2. de staat van baten en lasten over 2022; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Interserve zoals vereist in de Verordening inzake de Onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening Gedrags- en Beroepsregels Accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Richtlijn voor de jaarverslaggeving 650 'Fondsenwervende organisaties' is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Richtlijn voor de jaarverslaggeving 650 'Fondsenwervende organisaties'.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Richtlijn voor de jaarverslaggeving 650 'Fondsenwervende organisaties'. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken. Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de organisatie;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Was getekend te Sliedrecht, 30 juni 2023.

WITh Accountants B.V.
J.A. Vermeer AA

12. Kantoorbegroting 2023

	Begroting 2023	Begroting 2022
Baten		
Structurele giften	100.000	100.000
Eenmalige giften	110.000	110.000
Shift en FW mailing	-	-
Eenmalige giften	-	-
Giften Kerken	7.500	7.500
Giften bedrijven	25.000	25.000
Giften Fondsen	10.000	10.000
Nalatenschappen	10.000	10.000
Totaal Giften Algemeen	262.500	262.500
Rente	15.000	-4.000
On Track	7.875	24.750
Opbrengst trainingen	0	
Overige opbrengsten	6.038	1.500
Salarissen uit partnerfondsen	44.361	40.180
Contributie	142.952	144.315
20% inhouden van Partnerinkomsten door FW'er	0	-
Bijdrage voor voorbereiding nieuwe kandidaten	2.000	18.000
Totaal Baten	480.726	487.245
Uitvoeringskosten		
Personeel		
Salarissen	268.740	294.762
Sociale lasten	80.373	87.126
Opleiding en vorming	5.375	5.895
Reiskosten woon-werk+ thuiswerkvergoeding	11.329	11.846
Reiskosten vrijwilligers woon-werk (nu onder diverse pers/kosten/vrijwilligers)	0	
Ziekverzuimverz./Maatplan	5.921	6.018
ZZP/tijdelijk personeel	30.747	7.381
Werving	0	1.000
Diverse personeelskosten	7.356	6.479
Totaal personeelskosten	409.841	420.507
Totaal Afschrijvingskosten	13.094	17.000
Huisvesting		
Huur kantoor	31.497	27.037
Verzekeringskosten	1.405	938
Energiekosten		

Diverse huisvestingskosten	1.988	3.746
Totaal huisvestingskosten	34.890	31.721
Totaal bestuurskosten	2.258	1.694
Algemene kosten kantoor		
Onderhoud ICT hard- en software	29.191	24.200
Kantoorbenodigdheden	204	180
Kopieerkosten	2.292	1.980
Portikosten	1.150	1.800
Telefoonkosten	1.000	720
Huishoudelijke kosten	1.167	1.208
Representatie en vertegenwoordiging	0	2.340
Kosten Kandidaat-partners	150	100
Contributie en abonnementen	9.398	10.131
Dienstreizen staf	8.137	11.608
Administratie- en advieskosten	21.369	23.900
Bankkosten	8.400	9.000
Diverse kosten		3.980
Totaal algemene kosten kantoor	82.458	91.147
Totaal uitvoeringskosten	542.541	562.069
Impact Nederland (stond eerst onder diverse kosten)	3.630	
Communicatie en fondswerving		
Fondswervingsmailings 2x	18.855	19.250
Telemarketingacties	7.610	6.976
Overige fondswervingskosten	2.000	5.000
Advertenties	14.214	7.803
Evenementen en presentaties	6.302	10.709
Publiciteitskosten	8.272	10.800
Magazine	39.440	42.320
Website	5.000	4.000
Overigen	0	5.000
Totaal communicatie en fondswerving	101.694	111.858
Totaal kosten	647.865	673.927
Totaal Baten	480.726	487.245
Totaal Kosten	647.865	673.927
Resultaat	-167.139	-186.682

**GELOOF
WERKT**
